

**verbeeld
verrijk
verwonder**

Pieter de Hoochweg 222, 3024 BJ Rotterdam
010 243 50 55, info@hofpleinrotterdam.nl

NL73 RABO 0150054734
BTW 00..64.73.039.B01
KvK 41128258

Stichting Hofplein Rotterdam
Jaarverslag 2016-2017

Inleiding

Hofplein wil de wereld van kinderen en jongeren verrijken met de kracht van verbeelding en verwondering om maatschappelijk waarde toe te voegen aan de Rotterdamse samenleving.

Dit is de missie van Hofplein en samen met gepassioneerde medewerkers en bevlogen docenten/makers werken we dag in, dag uit om deze missie te verwerkelijken. Als je het ons vraagt, is niets mooier dan een bijdragen te leveren aan de persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling van kinderen en jongeren. En die bijdrage leveren we terwijl we doen waar we het beste in zijn én het meeste plezier in beleven: theater maken mét en voor kinderen en jongeren.

Of een leerling, speler of student nu meespeelt in de meeslepende voorstelling *De Loop der Dingen*, voor het eerst een kwetsbare solo speelt voor de hele klas of na tien keer vallen toch weer opstaat en applaus haalt tijdens de Werkplaats aan het eind van het seizoen; alle momenten zijn ons even dierbaar. De persoonlijke groei van ieder kind is wat ons drijft.

Zo ook in het afgelopen seizoen. Het zou een bewogen seizoen worden, voorspelden we al begin 2016. En bewogen was het. We hebben grote pieken en diepe dalen met elkaar beleefd. De onzekere periode voorafgaand en in de nasleep van de vaststelling van het Cultuurplan 2017-2020 was een uitputtingsslag voor onze organisatie, waarbij we afscheid hebben moeten nemen van een aantal waardevolle collega's. Tegelijkertijd heeft een ingrijpende verbouwing van ons Hofpleintheater met steun van vele fondsen, partners en particulieren uit de stad een brug naar de wonderschone toekomst geslagen. Het initiatief van de Nationale Jongerenherdenking heeft Hofplein vleugels gegeven.

Seizoen 2016-2017 heeft veel van de Hofplein-community gevraagd, maar ik ben dankbaar voor alles wat we desondanks én dankzij dit bewogen seizoen met elkaar hebben bereikt. We staan te popelen om onze Jeugdtheaterschool onder bezielende leiding van Gregory Caers door te ontwikkelen, om met partners Albeda en LMC onze opleidingen te verdiepen en verrijken, en om onze maatschappelijke footprint in de stad te vergroten door middel van grensverleggende educatieprogramma's in het PO, VO en MBO.

Caroline Pietermaat
Algemeen directeur/ bestuursvoorzitter

Inhoud

Inleiding	2
PRESTATIERASTER	4
1 Prestaties 2016-2017	5
1.1 Jeugdtheaterschool	5
1.1.1 <i>Leerlingen en lesactiviteiten</i>	5
1.1.2 <i>Leerlingen, voorstellingen en maaktrajecten</i>	6
1.2 Educatie	7
1.2.1 <i>Primair Onderwijs - langlopend</i>	7
1.2.2 <i>Voortgezet Onderwijs - langlopend</i>	7
1.2.3 <i>Workshops en Korte trajecten</i>	8
1.2.4 <i>Samenwerkingen & Overige activiteiten</i>	8
1.3 Opleidingen	9
1.3.1 <i>De MBO Theaterschool</i>	9
1.3.2 <i>De Theaterhavo/vwo</i>	9
1.3.3 <i>De Acteerschool Rotterdam en Theater & Maatschappij</i>	9
1.4 Vergroting en verbreding van het publieksbereik	9
2 Marketing en Bedrijfsvoering	11
2.1 Marketing en communicatie.....	11
2.2 Publiek	11
2.3 Ondernemend Hofplein.....	11
2.3.1 <i>Theatrale belevenissen en trainingen</i>	11
2.4 Fondsenwerving en sponsoring	12
2.4.1 <i>Vrienden</i>	12
2.4.2 <i>Culturele Ambassade Rotterdam</i>	12
2.5 Verhuringen	12
2.6 Personeel en organisatie	12
2.6.1 <i>Aanpassing organisatiestructuur</i>	12
2.6.2 <i>Arbeidsplaatsen</i>	13
2.6.3 <i>Ziekteverzuim</i>	14
2.7 Huisvesting	14
2.7.1 <i>Huisvesting Hofpleintheater</i>	14
2.7.2 <i>Huisvesting Theaterschool</i>	14
2.7.3 <i>Huisvesting decoratelier</i>	14
3 Frictielasten	15
4 Toelichting op de Jaarrekening 2016-2017	15
5 Governance	16
5.1 Algemeen.....	16
5.2 Bezoldiging, vacatiegelden en WNT	17
5.3 Ondertekening Jaarverslag 2016-2017	17
5.4 Verslag Raad van Toezicht	18
Bijlage I – Bezoekersverslag 2016-2017	19
Bijlage II – Kengetallen 2016-2017	21

PRESTATIERASTER Begroting en Realisatie 2016-2017, 1 september 2016 t/m 31 augustus 2017

AFREKENBARE PRESTATIES PRODUCTIE-INSTELLINGEN	Verslag 2016-2017	Plan 2016-2017
Aantal producties	15	15
Aantal presentaties	377	375
Waarvan presentaties in Rotterdam	313	291

AFREKENBARE PRESTATIES EDUCATIE-INSTELLINGEN	Verslag 2016-2017			Plan 2016-2017		
Binnen het onderwijs	PO	VO	MBO	PO	VO	MBO
Deelnames	4.324 ⁽¹⁾	1.304 ⁽¹⁾	-	3.500	900	-
Docentcontacturen	2.596 ⁽¹⁾	491 ⁽¹⁾	-	3.000	600	-
In de vrije tijd	< 25 jaar	≥ 25 jaar		< 25 jaar	≥ 25 jaar	
Deelnames	4.492	-		4.450	-	
Docentcontacturen	12.015	-		13.000	-	
NIET-AFREKENBARE PRESTATIES Cultuur educatieve activiteiten	Binnen onderwijs	In de vrije tijd		Binnen onderwijs	In de vrije tijd	
Aantal	14	4		16	4	

NIET-AFREKENBARE PRESTATIES KENGETALLEN BEZOEK	Verslag 2016-2017	Waarvan in Rotterdam	Plan 2016-2017	Waarvan in Rotterdam
Aantal bezoeken	68.636	60.315	60.000	52.000
Waarvan betalend	65.686	57.150	57.000	50.000
Waarvan in schoolverband	10.563	6.717	13.000	7.500

Toelichting

Aantal producties: Het betreft hier de eigen producties van de Jeugdtheaterschool.

Aantal presentaties: Het betreft hier de presentaties van de eigen producties, externe programmering, en presentaties van de Jeugdtheaterschool. Presentaties in festivalvorm worden per dag samengevoegd en per zaal weergegeven.

Deelnames: het aantal leerlingen dat actief heeft deelgenomen aan een lesreeks of workshop.

Docentcontacturen: Het aantal les-gebonden uren per seizoen. Dus niet meegenomen zijn o.a. uren voor vergaderingen en voorbereiding.

Afwijkingen afrekenbare prestaties > 10% t.o.v. begroting:

- (1) De stijging in leerlingaantal en daling in contacturen lichten we hier gezamenlijk toe omdat deze nauw met elkaar samenhangen. De stijging van het aantal leerlingen in zowel PO als VO hangt namelijk samen met een hogere afname van workshops met een kortlopend karakter. Hoewel er dus meer leerlingen zijn bereikt, ligt de contacttijd lager dan begroot. Hier is een zeer beperkte mate van beïnvloedbaarheid van toepassing, de afnemers (scholen) bepalen de hoogte van het aantal lesuur per leerling.

1 Prestaties 2016-2017

In de hiernavolgende paragrafen wordt zowel een toelichting op de prestaties en bezoekers gegeven, alsmede op beleidsthema's (waaronder cultuureducatie).

1.1 Jeugdtheaterschool

In seizoen 2016-2017 wordt het Hofplein visiestuk 'Het goud dat onvermogen heet' verder geïmplementeerd in het programma van de Jeugdtheaterschool. We werken naar een open theaterdialoog toe met onze leerlingen. We geven ruimte aan meer hybride programma's, de invloed van het digitale tijdperk en globalisering zonder de bekende toegankelijkheid, de lage drempel, te verliezen. Het uitgangspunt blijft dat we onze leerlingen op een leuke en prikkelende manier onderdeel maken van de wonderde theaterwereld. We stimuleren eigenheid, expressie en theateraal bewustzijn van onze leerlingen en leren ze hoe ze zelf creatief en (theater)makend onderdeel zijn van een artistiek proces.

Seizoen 2016-2017 is ook het seizoen waarin Hofplein een subsidiekorting van ruim € 500.000 per jaar heeft moeten verwerken. Dit heeft inhoudelijk en organisatorisch impact op de activiteiten. De afdelingen Jeugdtheater en Productie zijn samengevoegd, er is één afdelingshoofd en het aantal arbeidsplaatsen daalt. In korte tijd wordt het lesschema en het leerplan van de jeugdtheaterschool aangepast.

In seizoen 2016-2017 hebben we in overleg met de gemeente Rotterdam de activiteiten met en voor de leerlingen, bezoekers en scholen kunnen afmaken zoals gepland.

1.1.1 Leerlingen en lesactiviteiten

Tijdens de lessen staat maak-, spel-, zang- en dansplezier altijd voorop, wat bijna altijd gepaard gaat met uitdaging en onderzoek. Vanaf seizoen 2016-2017 is de lesopbouw vereenvoudigd: de Tussenklas (10-jarigen die de auditie hebben gehaald) wordt samengevoegd met Practice, het voorbereidend jaar op een productie. Om de individuele ontwikkeling van spelers beter te begeleiden, wordt het Theater ID ontwikkeld. Theater ID is een advies dat spelers die naar een On Stagejaar gaan, mee kunnen nemen in hun keuze voor een voorstelling.

Het hybride werken komt ook terug in de uitvoering van de Werkplaatsen, de seizoensafsluiting van alle lessen. In plaats van individueel aan een kleine presentatie te werken die gepresenteerd wordt op een podium wordt op verschillende leslocaties gewerkt aan een grote gezamenlijke werkplaats, in voorstellingsvorm, die gemaakt wordt door alle drie de disciplines. Dit is voor zowel de leerlingen en ouders als voor de docenten een groot succes.

Naast de reguliere theaterlessen zetten we de lessen voort voor kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking en kinderen met autisme. Daarnaast volgen leerlingen gespecialiseerde lessen in de Talentklas dans, Talentklas dans junior, Talentklas zang en de Talentklas theater. Verder werden ook in seizoen 2016-2017 werden korte cursussen aangeboden, zoals Peuter en Kleutertheater en de Theater Try-outs.

Activiteiten Jeugdtheaterschool	Vanaf/ voor	Seizoen
Peutertheater	2 jaar	3 op zichzelf staande blokken van 8 weken, ouders in de les
Kleutertheater	4 jaar	3 op zichzelf staande blokken van 8 weken
Theaterlessen basisscholieren (spelonderwijs)	6 jaar (net als op de basisschool zit je in één van de groepen 3 of 4)	25 lesweken
Theaterlessen basisscholieren (spel, zang, dans)	8 jaar (net als op de basisschool zit je in een van de groepen 5 t/m 8)	25 lesweken
Theaterlessen voortgezet onderwijsscholieren (spel, zang, dans)	12 jaar (lesjaren Practice, Experience en T-Lab en On Stage)	25 lesweken of repeteren voor een voorstelling
Theaterlessen leerlingen met een verstandelijke beperking	Leerlingen van diverse leeftijden met een verstandelijke (en soms ook lichamelijke) beperking	25 lesweken
Theaterles voor leerlingen met autisme	Voor kinderen tussen de 9 – 11 jaar	25 lesweken
Talentklas (spel, zang, dans)	v.a. 12 jaar, op voordracht en na auditie	25 lesweken
Theater Try-outs	6 – 11 jaar	5 lesweken

Leerlingenaantallen

In totaal zijn 4.492 leerlingen bereikt met de activiteiten van de Jeugdtheaterschool. Het aantal leerlingen van de langlopende cursussen in Rotterdamse leslocaties bedroeg 1.966 en het aantal leerlingen in de leslocaties buiten Rotterdam bedroeg 1.205. In Rotterdam zijn met de korte lesreeksen en activiteiten 1.371 leerlingen bereikt.

1.1.2 Leerlingen, voorstellingen en maaktrajecten

Seizoen 2016-2017 stond in het teken van de verbouwing van het Hofpleintheater, samenwerking met andere instellingen en theater volgens het visiestuk 'Het goud dat onvermogen heet'. Een jaar met nieuwe en bekende makers, actuele onderwerpen, interdisciplinair, input van de spelers en de grenzen opzoekend van mogelijke (openbare) speelruimtes.

Vanwege de verbouwing van het Hofpleintheater vinden een aantal voorstellingen plaats op de Theaterschool en op een externe locatie. De openingsvoorstelling van het seizoen was te zien op de Kop van Zuid, bij LP2. Hier gaat op 15 en 16 oktober 2016 de voorstelling *Troep* van regisseur Jeroen Kriek in première. Een voorstelling gebaseerd op het boek van Ilse Bos dat dankzij de samenwerking met uitgeverij Lemniscaat naar een theaterversie is vertaald. Op de Theaterschool vinden twee kleine voorstellingen plaats. De voorstelling *Klaplopers* met fysiek bewegingstheater in de regie van MT Botlek bestaand uit Dwayne Toemere en Yannick Greweldinger, en de voorstelling *iDream* van choreograaf Maaïke Oldeboer en licht- en videodesigner Tom Stiegelis waarin dans en videomapping centraal staan.

De eerste première in het vernieuwde Hofpleintheater is de klassieker *De Notenkraker* naar het script van Bruun Kuijt en in de regie van Esther Habbema. De voorstelling trekt in de kerstperiode volle zalen met drie generaties theaterliefhebbers uit Rotterdam en omstreken. Het nieuwe theater nodigt theatermakers uit om op een andere manier met ruimte om te gaan. Choreograaf Catarina Campinas Furtado maakt samen met muzikant Eric Magnée de verrassende voorstelling *Sync City* waarin publiek langs verschillende verdiepingen, gangen, trappen, nissen en studio's wordt geleid. In maart gaat een double bill in première: *Zo Hoort Het!* Over eigenwijze kinderen en hun rebellie tegen volwassenen en verwachtingen. Het thema in dans van choreograaf Renate de Jong en het thema in theater van theatermaker Margriet Brosens zijn op één avond te zien. *Zo hoort het!* speelt kort in het Hofpleintheater om vervolgens in externe theaterzalen te spelen.

De mogelijkheden van het vernieuwde Hofpleintheater worden voor een tweede keer in het seizoen ten volle benut tijdens de *Hofplein Finale*. In de studio's en de grote zaal spelen *Verzuipen in macht* van Carla van Driel, *Wolven* van Jaco van der Moolen en *Go ask Alice* van Daniel van Klaveren. Dankzij de nieuwe samenwerking met het Zadkine college, speelt de voorstelling *Vadertje en moedertje spelen* van Sheila Bosman in de net opgeleverde Zadkinezaal. Tijdens de Hofplein Finale speelden deze vier actuele jongerenvoorstellingen in een kleine persoonlijke setting.

Een aantal voorstellingen is alleen op externe leslocaties te zien. In het Diekhuus in Middelharnis en Theater Twee Hondjes Hellevoetsluis spelen leerlingen van de leslocatie Goeree-Overflakkee de voorstelling '*Hoe Peter Pan werd*' van regisseur Marnix Keeven. In Breda maakt theatermaker Ben van der Meij de jongerenvoorstelling *Angsthazen*. Met leerlingen van de leslocatie Hoeksche Waard maakt Sacha van der Mast de voorstelling *Vogelvrij*. Bij gebrek aan een geschikte locatie in de omgeving van Oud-Beijerland, speelt de voorstelling in het Hofpleintheater.

Op 4 mei 2017 vindt de eerste editie plaats van De Nationale Jongerenherdenking, een nieuw initiatief van Hofplein Rotterdam en Luxor Theater. Tijdens dit herdenkingsprogramma is voor de laatste keer de voorstelling *De loop der dingen* van de Vlaamse theatermaker Gregory Caers te zien. *De loop der dingen* heeft kort daarvoor nog een aantal speelbeurten in het Hofpleintheater gehad.

Het theaterseizoen wordt afgesloten met de locatievoorstelling *Babel*. Onder leiding van Thomas Bijsterbosch en Sanna Verkaik maken 30 jongeren een voorstelling over een fictieve aanslag in de stad en laten zich hierbij inspireren door de kunstenaar Banksy. *Babel* start in het nieuwe ZoHo en eindigt op het dak van Station Hofplein, onderdeel van de Hofbogen.

Gedurende het seizoen wordt het visiestuk 'Jeugdtheater-Educatie-Programmering naar 2020' ontwikkeld, waarin we verder werken aan de makende jeugdtheaterschool. Qua voorstellingen laten we de leerlingen weten dat er nog maar twee soorten voorstellingen bestaan: grote familievoorstellingen en ateliervoorstellingen voor jongeren. Voor de familievoorstellingen is selectie via een selectieworkshop verplicht.

In seizoen 2016-2017 zijn in totaal 15 nieuwe producties gemaakt. Een overzicht van alle gespeelde voorstellingen en presentaties, bezoekersaantallen en bezettingsgraad is terug te vinden in de Jaarrekening 2016-2017 van Hofplein Rotterdam.

Aantal bezoekers

In verslagjaar 2016-2017 verwelkomden wij 69.531 bezoekers in onze theaters en bij onze voorstellingen en presentaties. Dat was meer dan de 60.000 die we in het kader van de reorganisatie en de verbouwing van het Hofpleintheater hadden verwacht. Zoals verwacht wel lager dan de 73.138 van 2015-2016. In de jaarrekening staat het bezoekersaantal uitgesplitst. De daling van de bezoekers van presentaties van de Jeugdtheaterschool (31.882 t.o.v. 42.736) was nagenoeg conform verwachting. De stijging van bezoekers rondom verhueringen, evenementen, samenwerkingen en overige activiteiten van derden was met 19.741 hoger dan verwacht en dan begroot.

Aantal producties en aantal voorstellingen

Het aantal voorstellingen (377) is op 2 voorstellingen na conform begroting. Evenals het lagere aantal bezoekers verwachten we ook een lager aantal voorstellingen ten opzichte van 2015-2016 (438).

Vrijkaarten

Er zijn 2.251 vrijkaarten verdeeld onder sponsors en relaties (5,3% van alle bezoekers in Rotterdam) voor premières en andere voorstellingen. Het aantal gemiddelde vrijkaarten per voorstelling is gedaald van gemiddeld 8 naar 6 vrijkaart per voorstelling.

1.2 Educatie

Hofplein biedt toegankelijke, prikkelende en uitdagende theatereducatie in de vorm van lessen, projecten, workshops, voorstellingen op scholen, -in het theater én op locatie, festivals, debatten, backstage-tours, taaltrips, inleidingen, nagesprekken & lesbrieven. Hofplein spreekt tot de verbeelding en draagt bij aan de culturele - en persoonsontwikkeling van kinderen en jongeren van alle leeftijden en uit alle lagen van de bevolking. Zo bouwt Hofplein mee aan een sterkere stad en draagt Hofplein bij aan Resilient Rotterdam, van noord tot zuid, van oost tot west. Met ons educatieve theateraangebod voor kinderen en jongeren leggen wij stap voor stap een humuslaag voor de stad van de toekomst. Een stad die flexibel en veerkrachtig is en kan leunen op de sterke schouders van haar bewoners die creatief, wendbaar en weerbaar zijn.

Hofplein, binnen en buiten de muren van het theater, is er voor iedereen. Wij willen werelden (en sectoren) verbinden en we willen ontmoetingen tot stand brengen. We verbinden ons met onze leerlingen, docenten en partners. We verbinden ons met de stad en haar bewoners. We hebben onze relaties in de culturele sector, met onderwijspartners, partners in het bedrijfsleven en sociaal maatschappelijke partners verstevigd.

In 2016-2017 stond Hofplein educatie stevig in het (werk)veld van educatie en talentontwikkeling. We werken nauw samen met KCR, maar ook met o.a. culturele instellingen als Maas theater en dans en de SKVR. We zijn beter bereikbaar op onze website en hebben een herkenbare beeldtaal die zowel terug te vinden is op onze website als in onze vernieuwde brochure. We zijn zichtbaarder geworden voor het onderwijs, het bedrijfsleven en de gehele culturele sector.

1.2.1 Primair Onderwijs - langlopend

In 2016-2017 werkten cultuurcoaches van Hofplein op drie Rotterdamse basisscholen. Het gaat om De Mariaschool (Middeland), De Provenier (Noord) en De Sleutel (Zuid). Dit zijn scholen waar kinderen op zitten die over het algemeen niet van huis uit in contact komen met theater of op een Jeugdtheaterschool zitten. In 2016-2017 hebben wij op elke cultuurcoachschool meer verbinding weten te leggen met andere vakgebieden. Taal, maar ook geschiedenis en burgerschap. Hierdoor ontstaan er samenwerkingen en dwarsverbanden die leiden tot vakoverstijgend leren. Niet alleen wordt er door onze cultuurcoaches goed samengewerkt met de groepsleerkrachten van de school. Op de Sleutel hebben we in 2016-2017 ingezet op de koppeling taal en dans voor alle kleuters (die vaak een flinke taalachterstand hebben op de Sleutel) en de Schakelklassen (nieuwkomers in Nederland). Deze keuze is heel goed bevallen en in 2017-2018 doorgezet. De langlopende leerlijnen taaltheater op De Vierambachtschool (Delfshaven), De Bogermanschool (Zuid) en De Bergkristal (Noord) zijn ook gecontinueerd in 2016-2017. Op De Vierambachtschool is vanaf 2016-2017 ingezet op de onderbouw. Alle kleuters (211 leerlingen) kregen gedurende gemiddeld 20 weken taaltheater-les gekoppeld aan de thema's die in de klas behandeld werden.

In totaal bereikten we 1.271 leerlingen in het PO met de langlopende leerlijnen.

1.2.2 Voortgezet Onderwijs - langlopend

In het voortgezet onderwijs hebben wij op een aantal scholen theaterdocenten van Hofplein werken die wekelijks theaterles (spel, zang en of dans) geven. Op een aantal scholen zijn die lessen verankerd in leerlijnen in het reguliere lesrooster. In een ander geval zijn de lessen wel wekelijks, maar niet verankerd in het reguliere lesaanbod. Op deze scholen worden de lessen naschools aangeboden als extra profiel. Op De Roncalli Mavo hadden leerlingen die gekozen hadden voor het Profiel Theater wekelijks les in spel en dans (28 leerlingen). Op LMC De Palmentuin (Zuid) kregen

gedurende het hele schooljaar 88 leerlingen van VMBO-GL zangles van Hofplein. In totaal bereikten we 129 leerlingen in het VO met langlopende leerlijnen.

1.2.3 Workshops en Korte trajecten

In 2016-2017 heeft Hofplein educatie 4.228 deelnemers bereikt met workshops en korte lessenreeksen.

1.2.4 Samenwerkingen & Overige activiteiten

Special Project

Het samenwerkingsproject Code Groen van Hofplein, Maas theater en dans en de SKVR dat voor meerdere jaren van start is gegaan vanaf 2015-2016, heeft in 2016-2017 niet plaatsgevonden. Dit doordat de aandacht en focus in seizoen 2016-2017 verschoof naar het bij elkaar pakken en houden van de organisatie na de aangekondigde bezuinigingen en reorganisatie. In overleg met de samenwerkingspartners is gezamenlijk besloten een jaar "over te slaan". Deze tijd is tevens benut om de inhoud van het project te verbeteren n.a.v. de ervaringen uit het Pilotjaar. In 2017-2018 wordt Code Groen voortgezet.

Vers Vlees

In 2017-2018 heeft Theatergroep Vers Vlees van de MBO Theaterschool wederom voorstellingen geproduceerd en gespeeld en hebben de studenten ook weer *peer-to-peer* workshops gegeven. In 2016-2017 heeft Vers Vlees 3 producties gespeeld voor-en workshops gegeven aan 1.055 MBO studenten. Uitdaging van de voorstellingen en workshops in deze vorm is de balans tussen de uitdaging en het leerproces van onze MBO-studenten en anderzijds zoeken naar een drempel die laag is, zodat de voorstellingen goed 'te begrijpen/ervaren' zijn door MBO-studenten zonder theaterachtergrond. Dit is een zoektocht en heeft mede gezorgd voor een daling in aantal bezoekers t.o.v. vorig verslagjaar. Andere factoren zijn het verplaatsen van de voorstelling naar een van onze kleinere zalen op de Pieter de Hoochweg (t.o.v. Het Hofpleintheater) en de reorganisatie.

Voorstellingen op scholen

In 2016-2017 heeft Hofplein, naast het werven van scholen voor de JTS producties ingezet op het ontwikkelen van kleinschalige voorstellingen op scholen. Deze voorstellingen werden gemaakt door jonge makers die gelieerd zijn aan Hofplein. De makers/theatergroepen hebben de schoolvoorstellingen in eigen beheer of in opdracht van Hofplein ontwikkeld, gebruik makend van de faciliteiten en expertise van Hofplein. De werving en afhandeling op en met de scholen was in handen van Hofplein. In 2016-2017 bereikten we met deze kleinschalige voorstellingen in totaal 1.496 leerlingen op scholen. Ook speelden Hofplein in 2016-2017 een aantal meespeelvoorstellingen: kleinschalige voorstellingen in de klas of speellokaal, gespeeld door 1 acteur/actrice, waarbij de kinderen worden uitgedaagd om mee te spelen. Dit jaar speelden we de voorstellingen *Duizend Dingen over Nederland* en *De reis om de wereld in Rotterdam* voor in totaal 2.574 leerlingen.

Backstagetours, taaltrips, en meer..

Hofplein zet zich in voor die kinderen en jongeren die niet vanzelfsprekend met theater in aanraking komen of überhaupt ons theater kennen en bezoeken. Kinderen en jongeren die niet de weg zullen vinden naar de Jeugdtheaterschool. De afdeling educatie levert een bijdrage aan diverse sociaal maatschappelijke trajecten als SEZER (lessen en gratis bezoek openbare repetities), jINC (Backstagetours, Taaltrips en Carrière coach van 3 VMBO-ers op LMC Slinge, Eisvrij (Bliksemstages in ons dynamische bedrijf) en Werken als een Paard (mede ontwikkelen van het curriculum van *WaeP naschools* en het ontwikkelen en uitvoeren van de modules kunst en cultuur).

Schoolmusical

Al in 2015-2016 hebben we besloten om niet meer actief in te zetten op het 'verkopen' van schoolmusicals, nog steeds weten een aantal (3) scholen ons jaarlijks te vinden om hu eindmusical te komen regisseren. In 2016-2017 bereikten we hiermee 91 leerlingen.

#EAF2017

#EAF2017 had als thema 'I have a Dream'. In 2016-2017 hadden wij 11 deelnemende scholen uit het VO. Dat waren er 2 meer dan in 2015-2016. We speelden op 5 in plaats van op 4 avonden in het Hofpleintheater. We maakten deel uit van Rotterdam Maand van Cultuuronderwijs en hadden voor het eerst een randprogramma voorafgaand aan de voorstellingen in de foyer van het theater. Elke dag vond er een debat plaats in het kader van de verkiezingen. Dit debat werd geleid en gevoerd door leden van verschillende jongerenpartijen uit Rotterdam. #EAF2017 had 2.251 bezoekers.

1.3 Opleidingen

1.3.1 De MBO Theaterschool

De MBO Theaterschool (i.s.m. het Albeda College) is een school met drie theatervakopleidingen op MBO 4 niveau, middenin de praktijk van het theaterbedrijf Hofplein Rotterdam. De missie van de MBO Theaterschool is het opleiden van open jonge mensen die "eigen" zijn en boeiend om naar te kijken en luisteren. Daarin is de MBO Theaterschool de brug tussen het VMBO en de HBO kunstvak opleidingen. Dit doen wij door ze de tools te bieden om hun talent vorm te geven. Ze zijn daarbij regisseur van hun eigen leren en leven. In seizoen 2016-2017 is de stroming Artiest van de MBO Theaterschool door de Keuzegids Mbo uitgeroepen als "Top-opleiding".

De studenten spelen in de door de studenten zelf (in 2015-2016) opgerichte theatergroep Vers Vlees. Hier spelen en produceren de studenten van de MBO Theaterschool *peer to peer* jongerenvoorstellingen bij Hofplein. Bij de voorstellingen van de MBO Theaterschool hebben de studenten, in samenwerking met de afdeling Educatie, workshops gegeven en/of nagesprekken verzorgd aan 1.055 MBO studenten.

Aantal deelnemers in seizoen 2016-2017: 182.

1.3.2 De Theaterhavo/vwo

De Theaterhavo/vwo (i.s.m. het LMC Voortgezet Onderwijs) is bij uitstek de school waar kunst en cultuur een wezenlijk onderdeel zijn van het totale curriculum. Om de creatieve vermogens en talenten van leerlingen te ontwikkelen volgen ze binnen het havo/vwo-programma 6-8 uur per week inspirerende lessen in die onderdelen van kunst en cultuur waar hun affiniteit naar uit gaat. Dat kan theater zijn, maar ook film of vormgeving. Daarnaast is ondernemerschap een vaardigheid waar veel tijd en aandacht aan wordt besteed door middel van culturele en ondernemende projecten. Deze projecten zijn inhoudelijk verweven met andere vakken, waardoor het een geïntegreerd onderdeel van het lesprogramma is. Naast algemene kennis en vaardigheden zijn creativiteit en ondernemerschap waardevolle handvatten voor de toekomst en niet alleen op het terrein van kunst en cultuur.

Aantal leerlingen in seizoen 2016-2017: 512.

1.3.3 De Acteerschool Rotterdam en Theater & Maatschappij

In seizoen 2016-2017 heeft geen instroom plaatsgevonden voor deze opleiding vanwege het beëindigen van de samenwerking met de Hogeschool Rotterdam per cohort 2018-2019. In dit seizoen waren er twee klassen van de derde en vierdejaars studenten.

Aantal deelnemers in seizoen 2016-2017: 20.

1.4 Vergroting en verbreding van het publieksbereik

Hofplein onderzoekt haar publiek op meerdere manieren. Allereerst door de bezoekers en deelnemers apart te bekijken.

Deelnemers

Van de deelnemers weten we precies wie het zijn, hoe oud, waar ze wonen, maar ook in welke leeftijden kinderen het meest of minst starten met theaterlessen, wat momenten zijn om te stoppen, hoeveel kinderen financiële ondersteuning nodig hebben, in welke delen van de stad deelnemers aantallen stijgen of juist dalen et cetera. Deze gegevens gebruiken we gericht bij het maken van promotiemateriaal en campagnes. In 2016-2017 is er nadrukkelijk voor gekozen om in ons materiaal zo veel mogelijk eigen Hofplein leerlingen te laten zien, juist om die veelheid van kinderen te tonen. Om daarmee ook de herkenbaarheid te vergroten en kinderen te laten voelen dat Hofplein er voor iedereen is.

Bezoekers

Voor bezoekers van voorstellingen analyseren we allereerst de gegevens van de kaartverkoop. Deze analyses richten zich op waar mensen vandaan komen, hoe groot de gezelschappen zijn waarmee ze de voorstellingen bezoeken en wat het meest voorkomende aankoopmoment is. Zo zien we uit welke delen van de stad of regio de meeste bezoekers komen en kunnen we daar extra op inzetten om die bestaande doelgroep te vergroten. Maar we zien ook welke doelgroepen minder vertegenwoordigd zijn of we nog missen. Op basis hiervan wordt bepaald of dat potentiële publiek tot onze gewenste doelgroepen behoort. Om, indien ja, hier weer gerichte werving op in te zetten. De omvang van gezelschappen zijn voor ons als Jeugdtheater van belang, veel bezoekers komen in een gezelschap naar onze activiteiten. Het is voor ons publieksbereik belangrijk om te laten zien dat we een plek zijn waar alle generaties zich thuis voelen, waar je met een divers gezelschap terecht kan en ook waar ontmoeting plaatsvindt. Een bezoeker die een kaartje koopt, kan diegene zijn die mensen uit zijn of haar familie, netwerk, buurt et cetera voor het eerst bij Hofplein introduceert. Kinderfeestjes zijn hier ook een mooi voorbeeld van, de jarige neemt vriendjes mee waarvan regelmatig een deel hier

voor het eerst komt. Het stimuleren met een groter gezelschap naar ons theater te komen draagt daarmee bij aan groei en verbreding van publiek. Daarnaast is het van belang om te weten of publiek ruim vooruit plant en kaarten reserveert, of dat we alles op alles moeten zetten voor de last minute beslissers.

Er wordt op dit moment onderzoek gedaan naar een nieuwe CRM module voor Hofplein waarmee nog veel meer gegevens uit kaartverkoop geanalyseerd kunnen worden. Om zo een nog gerichtere vertaling te maken naar werving en marketing. De wens is om in seizoen 2018-2019 te starten met de implementatie hiervan, waarbij we ons ter degen realiseren dat het tijd kost om optimaal te profiteren van zo een nieuwe module.

Daarnaast doet Hofplein tweejaarlijks kwalitatief publieksonderzoek, om zo veel meer persoonlijke informatie te verkrijgen over onze bezoekers, maar ook op te halen wat hun ervaringen met Hofplein zijn, hoe ze ons kennen, van ons aanbod weten, op welke manieren ze het liefst benaderd worden et cetera. Dit publieksonderzoek werd eerder driejaarlijk gedaan, maar met het snel veranderende gedrag en wensen van mensen is dat te weinig. Het Hofpleintheater was i.v.m. de verbouwing de eerste helft van seizoen 2016-2017 gesloten, wat werd gevolgd door een forse reorganisatie in de tweede helft van het seizoen. Het publieksonderzoek is daardoor in seizoen 2016-2017 niet uitgevoerd, maar is doorgeschoven naar 2017-2018.

Tabel "Specificatie publieksbereik"

Kengetal	publiek woonachtig in Rotterdam	publiek woonachtig in de regio	publiek woonachtig overig Nederland	publiek woonachtig in het buitenland
Totaal aantal bezoeken	47.162	8.017	10.280	-
In Rotterdam	44.037	7.133	9.145	-

Toelichting tabel

Bovenstaande tabel heeft betrekking op de bezoekers binnen Rotterdam. Omdat niet alle bezoekers in bovenstaande tabel ingedeeld kunnen worden hanteren we een percentage. Dit percentage is gebaseerd op de bij ons bekende gegevens, waarbij wordt opgemerkt dat een deel van de bezoekers er voor kiest om de NAW gegevens niet (volledig) beschikbaar te stellen en dat we uitgaan van de unieke adressen (zoals bij het Mosaic model). Daarnaast zijn van 3.177 bezoekers buiten Rotterdam de gegevens alleen bij de betreffende theaters bekend. Omdat geen rekening kan worden gehouden met herhaalbezoeken, of met de aankoop van meerdere kaarten per uniek adres, worden naar verhouding de bezoekers uit Rotterdam met een factor 2 vermenigvuldigt voor de berekening van de hierboven genoemde percentages. We verwachten daarmee dat van de totale bezoekers ruim 70% woonachtig is in Rotterdam.

2 Marketing en Bedrijfsvoering

2.1 Marketing en communicatie

Het landschap van jeugd- en jongerencommunicatie verandert in hoog tempo. Ontwikkeling van de techniek, de afzonderlijke platforms en het gebruik daarvan gaan razendsnel. Inspelend op deze ontwikkelingen hebben we in 2016, met als uitgangspunt wie we zijn, in samenwerking met communicatiebureau 0-to-9 een nieuwe corporate identity geformuleerd en deze vervolgens uitgerold via de verschillende kanalen, waaronder de website.

In de onzekere periode waarin de subsidietoekenning en de gevolgen hiervan nog onduidelijk waren, was het van groot belang dat we in staat waren onszelf zo sterk mogelijk te organiseren en ons richting onze achterban (bezoekers, ouders, spelers, leerlingen en studenten) te positioneren, zodat ons publiek ook, na de definitieve vaststelling van het cultuurplan bij Hofplein naar het beste, mooiste en meest impactvolle jeugdtheater-aanbod zou blijven zoeken. Daarvoor moesten wij zichtbaar en connected zijn met en voor ons publiek. Hiervoor hebben we ingezet op wekelijkse advertentieplaatsingen in het Algemeen Dagblad (editie Rotterdam), het verspreiden van een tweemaandelijks agendakalender, digitale nieuwsbrieven en met campagnes op de populaire social mediaplatforms Facebook en Instagram. Deze laatste campagnes hebben de online betrokkenheid en het bereik sterk doen toenemen.

2.2 Publiek

In seizoen 2016-2017 zijn we actief gestart met het programmeren van doelgroep specifiek aanbod. Vanaf de kerstvakantie is in iedere schoolvakantie een FEESTivals georganiseerd waarmee we primair het theater hebben willen ontsluiten voor de wijkbewoners, die we met ons reguliere programma minder snel bereiken. Daarnaast hebben we ons gericht op jonge gezinnen, waarin de combinatie van theaterbezoek en een actief randprogramma centraal stonden. Op de zondagochtenden werd met de voorleesvoorstelling *'De verhalen uit de hoge hoed'* een nieuwe formule gevonden om specifiek een programma aan te bieden voor peuters en kleuters. Rondom de herneming van de jongerenvoorstelling *'De loop der dingen'* werd een discussieprogramma georganiseerd, waarin jongeren met elkaar over actuele thema's als vluchten en vluchtelingen in gesprek gingen. Voor buurtgenoten werd het initiatief genomen tot samenwerking met partners in de wijk, waaronder De Banier. Op de woensdagmiddagen zijn speciale inloopprogramma's voor kinderen georganiseerd, variërend van filmvertoningen, kleuren en knutselen. Tot slot is aansluiting gezocht bij het Zadkine College om samen met hun studenten in de komende jaren speciale evenementen op te zetten, georganiseerd door en voor de Zadkine studenten, waarbij het theater meer als een huiskamer van de opleiding zal fungeren.

2.3 Ondernemend Hofplein

Hofplein streeft naar een actief en ondernemend karakter van de organisatie. Dat leidt er toe dat we op diverse plekken in de stad kansen zien om nieuwe initiatieven te ontplooien en constructieve samenwerkingsverbanden op te zetten.

Cultureel ondernemerschap is voor Hofplein overigens meer dan alleen het genereren van meer inkomsten: het gaat ook om het bereiken van nieuwe doelgroepen, het aangaan van structurele of incidentele samenwerkingsverbanden op het gebied van inhoudelijke programmering en/of bedrijfsvoering en het ontwikkelen van nieuwe producten of diensten.

Vanuit de overtuiging dat verbinding en cross-overs vanuit kennis en expertise tussen verschillende instellingen en sectoren een meerwaarde voor de stad en haar bewoners oplevert, onderzoekt Hofplein altijd buiten de grenzen van de eigen organisatie vanuit de inhoud naar kansen en mogelijkheden. Hieruit vloeien zeker in de laatste categorie dikwijls derde geldstromen voort, die we terug laten vloeien in de core-business van Hofplein.

2.3.1 Theatrale belevenissen en trainingen

Bij het overgrote deel van de activiteiten die we in het kader van derde geldstromen, relatiebeheer en fondsenwerving ontwikkelen en organiseren zijn de leerlingen en studenten van Hofplein betrokken. Zo kwamen zij bij het uitvoeren van zogeheten theatrale belevenissen op onverwachte en inspirerende plekken, en ontmoetten vooral zeer diverse groepen mensen. Deze ervaringen en contacten zijn van onschatbare waarde in hun persoonlijke ontwikkeling en geeft ook de ontwikkeling van hun eigen ondernemerschap een boost.

Naast theatrale belevenissen is er veel vraag om in trainingen de kennis en kunde van Hofplein te delen. Aanvragen kwamen uit de hoek van het onderwijs, veelal rollenspellen en het bedrijfsleven waarbij we bijvoorbeeld meewerken in trainingen rond agile werken. De meerwaarde van de trainingen die Hofplein verzorgt, is de inzet van theatertechnieken. Hiermee voegen we een belevingsaspect toe dat ervoor zorgt dat de leereffectiviteit stijgt. Ook zetten we regelmatig onze studenten in als trainingsacteur zodat zij praktijkervaring kunnen opdoen en leren hun vakmanschap buiten de kunsten ten volle te benutten.

Een voorbeeld waar training en theaterlevenis samenkwamen was het project Recht op Opera, een samenwerking tussen Erasmus Universiteit en Hofplein. Hierbij trinden de studenten hun presentatietechnieken door met onze regisseur met juridische situaties uit bestaande opera's aan de slag te gaan. Voor hen is presenteren één van de belangrijkste vaardigheden in de beroepspraktijk. Dit kwam niet alleen aan bod tijdens het repetitieproces, maar ook tijdens de uitverkochte voorstellingen in het Paviljoen van de Erasmus Universiteit en de theaterzaal van Hofplein. Waarbij lesinhoud (recht) continue in verbinding stond met kunst (opera).

2.4 Fondsenwerving en sponsoring

In seizoen 2016-2017 was fondsen- en sponsorwerving grotendeels gericht op de verbouwing van het Hofpleintheater waarvoor externe financiering nodig was. De bereidheid onder fondsen, bedrijven, maar ook particulieren bleek groot om de verbouwing met ons te realiseren en het Hofpleintheater een forse stap vooruit te brengen. In een relatief korte periode van een half jaar, is er € 132.500 bijeengebracht door fondsen, € 121.000 door bedrijven en ruim € 6.000 door particulieren. Dit is exclusief de bijdragen van de Vrienden van Hofplein en de verhuurder van het theater. Deze bijdragen maakten niet alleen de verbouwing mogelijk, maar lieten ook onverminderde steun zien voor onze toekomstplannen in een periode waarin tegelijkertijd subsidiekorting dreigde.

2.4.1 Vrienden

Hofplein heeft een grote achterban van leerlingen en hun ouders, familie en vrienden en bezoekers van voorstellingen. Het plan was om deze in 2016-2017 meer aan ons te verbinden en daarmee de Vriendenclub uit te breiden. Deze geplande uitbreiding is niet gerealiseerd door de focus op werving van donaties voor de verbouwing.

2.4.2 Culturele Ambassade Rotterdam

Bedrijven kunnen ook vriend worden, maar de insteek van Hofplein is om bedrijven zich vooral te laten aansluiten bij de Culturele Ambassade Rotterdam (CAR). Dit is het zakelijke netwerk dat Hofplein ondersteunt. Ook dit netwerk is in 2016-2017 nauw betrokken geweest bij de financiering en realisatie van de verbouwing van het Hofpleintheater. Met hun reguliere bijdrage werden projecten mogelijk die niet uit reguliere inkomsten of subsidie zijn gefinancierd. Daarbij heeft een groot aantal Ambassadeurs een extra bijdrage geleverd aan de verbouwing. Ook hebben meerdere Ambassadeurs hun lidmaatschap van de ambassade omgezet in een meerjarige (3 of 5 jaar) sponsorovereenkomst voor het educatieproject Code Groen. Hiermee daalt wel het aantal Ambassadeurs (op papier!), maar groeit de steun aan Hofplein.

2.5 Verhuringen

De nieuwe grote foyer op de begane grond, de verschillende studio's als break out rooms, gecombineerd met de intimiteit van onze theaterzaal maken het Hofpleintheater een nieuwe, aantrekkelijke verhuurlocatie in het centrum van Rotterdam. De kracht van onze locaties schuilt voor gebruikers in de uitstraling en dynamiek van onze panden. Een onverwachte, prikkelende omgeving, bruisend van jong talent, die erin slaagt mensen te inspireren. Alle verhuringen zijn maatwerk en niet zelden ontwikkelt een in de eerste aanvraag 'eenvoudige' verhuring zich tot een volledig event met een theaterlevenis of training als onderdeel van het programma.

2.6 Personeel en organisatie

2.6.1 Aanpassing organisatiestructuur

Stichting Hofplein Rotterdam heeft een Raad-van-Toezicht-model met een bestuur, waarbij de voorzitter van het bestuur de functie van algemeen directeur bekleedt. De algemeen directeur wordt in de uitvoering van de dagelijkse bedrijfsvoering ondersteund door de directeur bedrijfsvoering. In hoofdstuk 5 wordt verdere toelichting gegeven op de governance binnen Stichting Hofplein Rotterdam.

Bij aanvang van seizoen 2015-2016 was het organogram aangepast om efficiënter te kunnen werken. Hofplein was qua aansturing verdeeld in vier directoraten.

- Directeur Jeugdtheater & Educatie > activiteiten van de Jeugdtheaterschool (lessen, producties) en educatie (binnen het onderwijs). Inclusief techniek, kostuum en grime.
- Directeur Onderwijs > Reguliere "eigen" opleidingen (MBO Theaterschool, Theaterhavo/vwo, Acteerschool en de op te richten Mavo voor Theater).
- Algemeen directeur > Frontoffice en activiteiten gericht op externe stakeholders.
- Directeur Financiën & Bedrijfsvoering > backoffice" ondersteuning, zoals huisvesting, ict, financiën en personeel.

Lopende seizoen 2016-2017 werd de subsidiekorting voor 2017 definitief, waardoor een verdere reorganisatie noodzakelijk werd. In overleg met de Raad van Toezicht, de ondernemingsraad en afdelingshoofden is de reorganisatie in twee stappen verlopen. Per maart 2017 zijn de meest ingrijpende stappen gezet waarbij naast het beëindigen van een aantal tijdelijke dienstverbanden ook 13 vaste contracten beëindigd zijn en 7 medewerkers intern herplaatst zijn. In juni 2017 hebben we met directie en managementteam gekozen voor een nieuwe, plattere organisatiestructuur per september 2017.

Hierin wordt Hofplein aangestuurd door een directie van twee personen, de algemeen directeur (tevens bestuurder) en de directeur financiën & bedrijfsvoering. De directie verzorgt samen met het managementteam de dagelijkse leiding van Hofplein. Het managementteam bestaat de volgende 9 leden: hoofd Programma (artistiek), hoofd Jeugdtheater (organisatie), hoofd Educatie, hoofd MBO, hoofd Theaterhavo/vwo, hoofd Mavo voor Theater, hoofd Theater & Publiek, hoofd Marketing & Development, hoofd Financiën & PZ. Deze managementleden sturen zelfstandig hun eigen team aan. Het facilitaire team wordt rechtstreeks aangestuurd door de directie.

Onder het volgende kopje is een tabel opgenomen met het verloop van het aantal fte per afdeling van 2015-2016 naar de verwachting van 2017-2018. We verwachten door de reorganisatie uiteindelijk bijna 25 fte lager uit te komen (21%). Hiervan is 14,8 fte gerealiseerd in seizoen 2016-2017.

2.6.2 Arbeidsplaatsen

In het verslagjaar werkten 217 mensen in dienst van Stichting Hofplein Rotterdam. Samen vormden zij 103,8 fte (seizoen 2015-2016 117,5 fte). Hiervan bestond 2,1 fte uit overwerk, tegenover 1,0 fte in seizoen 2015-2016. Voor een goed beeld van veranderingen, hebben we een overzicht per afdeling opgenomen.

Fte zoals in volgorde standaardformat gemeente	Reëel 2015-2016	Begroot 2016-2017	Reëel 2016-2017	Begroot 2017-2018	Vershil 17-18 met 15-16
Beheerslasten					
Bestuur	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0
Financiën, PZ & ICT	7,4	7,1	7,0	5,9	-1,6
Marketing & Fondsenwerving	3,9	2,9	3,3	2,9	-1,0
Publieksservice	5,6	4,0	3,6	3,1	-2,6
Huishoudelijke dienst	9,4	9,1	8,6	9,2	-0,2
	27,3	24,0	23,5	22,0	-5,3
Personeel Jeugdtheater					
Docenten en theatermakers	15,4	11,5	11,7	9,7	-5,7
Docenten educatie	3,1	3,2	3,1	2,8	-0,3
Organisatie JTS & producties	12,5	11,8	12,6	7,1	-5,4
Organisatie educatie	2,5	2,9	2,5	3,4	0,8
Kostuum en grime	5,7	4,4	4,3	3,0	-2,7
	39,3	33,8	34,2	26,0	-13,3
Personeel Opleidingen					
Docenten					
MBO/THV/MT010/DAR	17,4	16,2	16,6	16,6	-0,8
Organisatie Opleidingen	12,7	11,4	11,0	13,0	0,3
	30,1	27,6	27,6	29,6	-0,5
Personeel Theater & Verhuur					
Organisatie Theater & Verhuur	2,9	2,8	2,7	2,4	-0,5
Techniek	6,9	6,9	6,3	5,4	-1,5
Horeca	8,4	6,1	6,1	5,3	-3,1
Docenten overige projecten	1,5	1,5	1,3	1,2	-0,3
	19,8	17,4	16,4	14,4	-5,4
Totaal Fte	116,5	102,7	101,7	92,0	-24,5
Overuren	1,0	0,0	2,1	0,0	-1,0
Vrijwilligers	1,5		0,8		-1,5
Totaal Fte	119,0	102,7	104,6	92,0	-27,0

2.6.3 Ziekteverzuim

Voor theaterpersoneel geldt dit verslagjaar een ziekteverzuim van 3,1% en is daarmee hoger dan voorgaand seizoen (1,9%). In geen van de gevallen hing het ziekteverzuim samen met de reorganisatie. Ondanks de hoge werkdruk blijft het ziekteverzuim laag. Onder de theatertrainers was het ziekteverzuim 1,7%, tegenover 1,7% in seizoen 2015-2016.

2.7 Huisvesting

2.7.1 Huisvesting Hofpleintheater

Seizoen 2016-2017 was ook het seizoen van de verbouwing van het Hofpleintheater. Het Hofpleintheater wordt gehuurd van het Grafisch Lyceum en Zadkine College. In seizoen 2015-2016 is een nieuwe huurovereenkomst aangegaan, per 1 juli 2016 met een duur van 10 jaar en verlengingsmogelijkheden van onze kant voor 2 periodes van 5 jaar. In overleg met de eigenaren hebben we plannen ontwikkeld om het Hofpleintheater te verbouwen. De oorspronkelijke foyer op de eerste verdieping (achter de zaal) is verplaatst naar de centrale hal beneden. En de ruimtes boven zijn veranderd in theaterlokalen. Op 15 december 2016 vond de feestelijke heropening plaats. De financiële impact van deze verbouwing is verwerkt in de balans en lichten we daar verder toe.

Zoals verwacht biedt het verbouwde Hofpleintheater betere mogelijkheden voor (maatschappelijke) verhuur. In de laatste maanden van seizoen 2016-2017 zien we de verhuringen aantrekken. Per 2017-2018 is een leslocatie van de Jeugdtheaterschool gestart in het Hofpleintheater.

In seizoen 2016-2017 zijn ook verdere plannen ontwikkeld voor reparatie van de decorlift, uit te voeren in 2017-2018. Het ontwikkelen van plannen voor aanpassingen van de trekkenwand zijn door de verbouwing, de reorganisatie en het pan voor de decorlift in een lager tempo doorgezet. Dit wordt halverwege seizoen 2017-2018 verder opgepakt. Het vervangen van de theaterstoelen is met twee seizoenen uitgesteld.

2.7.2 Huisvesting Theaterschool

Naast de grote verbouwing in het Hofpleintheater was seizoen 2016-2017 ook het seizoen waarin op de Pieter de Hoochweg een aantal verbouwingen, gestart eind 2015-2016, afgewikkeld werden. Intern is de verbouwing van het Theatercafé is afgerond, de inrichting qua meubilair, tentoonstellingsruimte e.d. is afgerond en er is een rolstoeltoegang, annex toegangsroute gemaakt bij het Theatercafé, zodat de hoofdingang niet meer geblokkeerd wordt door leveranciers.

De Theaterschool aan de Pieter de Hoochweg in Delfshaven wordt gehuurd van Stadsontwikkeling, met een huurcontract tot eind 2023. Met Stadsontwikkeling trekken we nauw op om de sfeer en de leefbaarheid in het pand te verbeteren. Zo is in seizoen 2016-2017 de buitenschil aangepakt en groot gevelonderhoud verricht. Ook zijn de onderzoeken naar het klimaat afgerond. Stadsontwikkeling heeft aangegeven dat mechanische ventilatie noodzakelijk is om leerlingen, bezoekers en medewerkers een gezonde omgeving te bieden. Hofplein heeft in overleg met onderwijspartner LMC gevraagd of deze maatregelen uitgebreid kunnen worden zodat aan de richtlijn "Frisse Scholen niveau C" voldaan kan worden.

In de zomer van 2017 zal gewerkt worden aan klimaatverbetering en verlichting en in de zomer van 2018 wordt de fundering aangepakt.

2.7.3 Huisvesting decoratelier

Sinds december 2013 huren wij via Stadswonen (voorheen Vestia) ruimte voor opslag en decoratelier aan de Willem Buytewechstraat 22 in Delfshaven, vlakbij de Theaterschool, zodat deze ruimte ook af en toe voor leerlingen vormgeving van de opleidingen beschikbaar kan zijn.

3 Frictielasten

Omdat het subsidiebedrag voor Hofplein Rotterdam in Cultuurplan 2017-2020 lager is dan aangevraagd heeft de gemeente per brief van 21 december 2016 uitleg gegeven over de aanvraag voor frictiekosten die ingezet worden voor (re)organisatiekosten, het afwikkelen van verplichtingen en het afwikkelen van wettelijke loonkosten, samenhangend met beëindiging van vaste dienstverbanden.

Bij de indiening van de aangepaste begroting voor seizoen 2016-2017 hebben wij reeds een inschatting gegeven van de onderdelen waaruit onze aanvraag frictiekosten zal bestaan. Per brief van 2 maart 2017 hebben wij formeel de aanvraag ingediend voor een bedrag van € 336.642. Het aangevraagde bedrag bestaat uit drie delen:

1. Een bedrag om in seizoen 2016-2017 de verplichtingen na te komen naar leerlingen en partners toe, à € 200.000.
2. Een bedrag voor tijdelijke ondersteuning en juridische begeleiding van om de transitie naar een nieuwe organisatie mogelijk te maken, à € 61.000.
3. Een bedrag voor de uit te betalen wettelijke transitievergoedingen voor medewerkers die ten gevolge van de reorganisatie hun vaste dienstbetrekking bij Hofplein moeten beëindigen, à € 75.642.

De aangevraagde subsidie is per brief van 19 juli 2017 toegekend door de gemeente Rotterdam. In dit jaarverslag is deze bijdrage verantwoord via de post A.5. Indirecte inkomsten - overige bijdragen (€ 260.257) en voor het deel van de transitievergoedingen rechtstreeks ter dekking van de personele lasten (€ 76.385).

4 Toelichting op de Jaarrekening 2016-2017

Zie Jaarrekening 2016-2017

5 Governance

5.1 Algemeen

Stichting Hofplein Rotterdam hanteert het raad-van toezichtmodel. Bij toepassing van dit model hanteert Hofplein Rotterdam de richtlijnen van de Governance Code Cultuur. De raad houdt toezicht op het bestuur aangaande het beleid en de algemene gang van zaken van de stichting. Het bestuur is verantwoordelijk voor het algehele beleid van de stichting, en wordt bij de uitvoering van deze verantwoordelijkheid in de dagelijkse leiding ondersteund door een directieteam.

Onderstaand een overzicht van de leden van de Raad van Toezicht, bestuur en directie.

Raad van Toezicht

Aangetreden per: Uiterlijk aftreden per:

Voorzitter:

- mevrouw prof.mr. dr. W.S.R. Stoter

04-07-2014

04-07-2026

(Neven)functies:

Decaan - Erasmus School of Law

President Commissaris - ESL Executive Education BV

Commissaris – Fiscaal Economisch Instituut BV

Bestuurslid - Stichting Samenwerking a/d Maas

Bestuurslid – Asser Insituut

Leden:

- drs. P.C. van der Burg

04-07-2014

04-07-2022

(Neven)functies:

Directeur - Nesc Financieringen B.V.

Bestuurslid - Stichting Sport- en Wijkcomplex "Woudestein"

Bestuurslid - Stichting Holland Beker Wedstrijden

- de heer F.P. Hengeveld

01-01-2012

31-12-2019

(Neven)functies:

Lid Raad van Toezicht – Stichting Opzoomer Mee

Lid Raad van Toezicht afgetreden per 11 januari 2017

- mevrouw G.M. Elmar

01-01-2015 (*aangetreden*)

Bestuur

Aangetreden per: Uiterlijk aftreden per:

- mevrouw drs. C.H. Pietermaat

01-05-2012

aanstelling voor

Nevenfuncties:

Bestuurslid – Stichting Vrienden van Hofplein Rotterdam

Bestuurslid – Stichting op Avontuur in de Stadsnatuur

Bestuurslid – Stichting Nationale Jongerenherdenking (*voorzitter*)

onbepaalde tijd

Directie

- mevrouw drs. C.H. Pietermaat

algemeen directeur

- mr. drs. M.J. Keeven

financieel directeur

- mevrouw A.M.J. Lecomte

directeur opleidingen (uit dienst per 19-09-2017)

- de heer D.F. van Galen

directeur jeugdtheater en educatie (uit dienst per 31-08-2017)

5.2 Bezoldiging, vacatiegelden en WNT

De bezoldiging van de bestuursvoorzitter / algemeen directeur, wordt door de Raad van Toezicht vastgesteld.

Op basis van de gegevens bezoldiging van het bestuur, constateren we dat de bezoldiging het toepasselijke WNT-maximum niet overschrijdt.

Aan de leden van de Raad van Toezicht zijn geen vacatiegelden of andere vergoedingen verstrekt.

Op basis van de verleningsbeschikking SUB.16.05.00298.SBSA d.d. 9 december 2016 is een opgave aangaande de bezoldiging en ontslagvergoedingen niet van toepassing.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Er zijn geen overige functionarissen die in 2016-2017 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016-2017 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

5.3 Ondertekening Jaarverslag 2016-2017

Het bestuur heeft met instemming van de Raad van Toezicht de Jaarrekening van 2016-2017 en het Inhoudelijk verslag 2016-2017 vastgesteld en goedgekeurd.

mevrouw drs. C.H. Pietermaat
bestuursvoorzitter

mevrouw prof.mr. dr. W.S.R. Stoter
voorzitter Raad van Toezicht

drs. P.C. van der Burg
lid Raad van Toezicht

de heer F.P. Hengeveld
lid Raad van Toezicht

5.4 Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is gedurende seizoen 2016-2017 acht maal in vergadering bijeengekomen, waarvan twee vergadering deels in afwezigheid van het bestuur hebben plaatsgehad. Op hoofdlijnen hebben, naast het algemene toezicht op het beleid en de gang van zaken, de volgende onderwerpen op de agenda gestaan:

- Verbouwing Hofpleintheater
- Cultuurplan 2017-2020
- Herziene aanvraag en begroting Cultuurplan 2017-2020
- Frictielasten 2017
- Reorganisatie n.a.v. subsidiekorting
- Jaarverslag 2015-2016
- Jaarplan 2017-2018
- Samenstelling en vacatures RvT

In seizoen 2016-2017 heeft de volgende wijzigingen in de samenstelling van de Raad van Toezicht plaatsgevonden:

Afgetreden per 11 januari 2017

- Mevrouw G.M. Elmar

In januari 2017 heeft de Raad het Jaarverslag en de Jaarrekening 2015-2016 goedgekeurd en vastgesteld. Het Jaarverslag en de Jaarrekening 2015-2016 zijn door Baker Tilly Berk N.V. gecontroleerd en goedgekeurd.

In januari 2017 heeft de Raad het meerjarenbeleidsplan en bijbehorende begroting van 2017-2020 goedgekeurd en vastgesteld.

In mei 2017 heeft de Raad het jaarplan en bijbehorende begroting van 2017-2018 goedgekeurd en vastgesteld.

De Raad verklaart dat in seizoen 2016-2017 geen besluiten zijn goedgekeurd waarbij sprake is (geweest) van tegenstrijdige belangen tussen Stichting Hofplein Rotterdam enerzijds, en leden van de Raad, het bestuur of directie anderzijds.

De Raad van Toezicht
Namens deze,

mevrouw prof.mr. dr. W.S.R. Stoter
Voorzitter Raad van Toezicht

Bijlage I – Bezoekersverslag 2016-2017

Productie	Aantal vst	Bezoekers	Bezetting
Hofpleintheater - Grote Zaal	66	21.193	
De loop der dingen	7	1.294	37%
De notenkraaker	25	9.911	80%
Werkplaats 2017	16	4.478	56%
Vogelvrij	3	368	25%
Zo hoort het!	3	585	39%
EAF	5	2.251	91%
KRABBEN	1	339	68%
Wij, Hamlet	1	167	34%
THV - Presentaties	5	1.800	73%
Hofpleintheater - Studio's	69	3.211	
Sync City	7	322	61%
Verzuipen in Macht	8	512	80%
Wolven	9	329	87%
Vadertje en Moedertje spelen - Ma	17	603	44%
Hoeveel zou de wereld wegen?	1	50	25%
Warme Winter Wiebeltene	2	86	54%
WINTERFEESTIVAL	1	331	nvt
LENTEFEESTIVAL	1	407	nvt
Film(t)huis	5	116	46%
Verhalen uit de hoge hoed	7	209	60%
Fieke en de feniks	2	53	44%
Go ask Alice	9	193	54%
De ENTREE (Theater 222)	47	7.153	
Sint Sing Along	6	1.049	88%
Doomroosje	1	198	99%
iDream	10	1.373	69%
Bad time Stories	5	455	46%
Think Big	9	1.169	65%
TOF!	2	317	77%
T-lab	6	127	11%
Werkplaats 2017	1	202	100%
THV - Presentaties en festival	4	1.762	nvt
MBO - Presentaties	3	501	84%
De VIDE	16	714	
T-lab	6	152	35%
Klaplopers	8	402	70%
THV - Presentaties en festival	2	160	nvt
De Verdieping	36	1.467	
T-lab	6	156	36%
BOK - Groots en meeslepend	9	456	70%
Deug(d)niet	6	195	45%
Les Ballet Russes	2	59	41%
Pomography	6	228	53%
RoMa	3	153	71%
THV - Presentaties en festival	2	138	96%
MBO - Presentaties	2	82	57%
Studio's	7	691	
THV - Presentaties en festival	5	467	
MBO - Presentaties	2	224	
Andere locaties	72	7.040	
Babel	10	457	
Troep	18	2.593	
De Loop der Dingen	1	750	
THV - Presentaties	2	432	
Wij, Hamlet	2	106	
KRABBEN	2	109	
MBO - Presentaties	1	86	
Duizend dingen over Nederland	9	391	
Fieke en de Feniks	1	46	
Piepkleine reus	5	517	
Reis om de wereld in Rotterdam	21	1.553	
Totaal Rotterdam	313	41.469	

Vervolg bezoekersverslag 2016-2017

Productie	Aantal vst	Bezoekers	Bezetting
Leslocaties buiten Rotterdam	51	5.460	
Zo hoort het	14	1.880	
Hoe Peter Pan werd	5	455	
Dromen, of wat we nog niet wisten	12	1.152	
Hemelbestormers	4	183	
Angsthazen	2	227	
Duizend dingen over Nederland	6	630	
Fieke en de Feniks	8	933	
Werkplaatsen van leslocaties buiten Rotterdam	13	2.861	
Werkplaats Barendrecht	2	674	
Werkplaats Breda	1	470	
Werkplaats Goeree	2	255	
Werkplaats Krimpen	2	200	
Werkplaats Papendrecht	1	217	
Werkplaats Ridderkerk	1	109	
Werkplaats Roosendaal	1	380	
Werkplaats Vlaardingen	1	179	
Werkplaats Voome	2	377	
Totaal leslocaties buiten Rotterdam	64	8.321	
Totaal 2016-2017	377	49.790	

Bijlage II – Kengetallen 2016-2017

Hofplein deelnemers, uitsplitsing Lessen, workshops, trainingen	2016-2017 reëel	2016-2017 plan	2017-2020 plan
Jeugdtheaterschool, langlopend			
Jeugdtheaterschool Rotterdam	1.916	2.066	1.818
Jeugdtheaterschool regio Rijnmond en overig	1.205	1.449	947
	3.121	3.515	2.765
<i>Docentcontacturen</i>	11.654	12.700	9.975
Jeugdtheaterschool, kortlopend			
Workshops in de vrije tijd	1.371	935	1.500
<i>Docentcontacturen</i>	361	300	300
Totaal Jeugdtheaterschool	4.492	4.450	4.265
<i>Docentcontacturen</i>	12.015	13.000	10.275
Primair Onderwijsprojecten			
Primair Onderwijs, langlopend	1.271	1.100	1.395
<i>Docentcontacturen</i>	2.205		
Primair Onderwijs, kortlopend	3.053	2.400	2.550
<i>Docentcontacturen</i>	391		
Totaal Primair Onderwijsprojecten	4.324	3.500	3.945
<i>Docentcontacturen</i>	2.596	3.000	2.971
Voorgezet Onderwijsprojecten			
VO, langlopend -overig	129	97	82
<i>Docentcontacturen</i>	344		
VO, kortlopend	1.175	803	750
<i>Docentcontacturen</i>	147		
Totaal Voortgezet Onderwijsprojecten	1.304	900	832
<i>Docentcontacturen</i>	491	600	918
Totaal BO onderwijsprojecten	54	-	-
<i>Docentcontacturen</i>	9		
Trainingen in beroepssfeer	312	348	348
<i>Docentcontacturen</i>		-	-
Totaal deelnemers lessen, workshops, trainingen	10.486	8.298	8.558

Presentaties Hofplein, per CATEGORIE	Reëel 2016-2017	Begroot 2016-2017	Reëel 2015-2016
Jeugdtheaterschool			
<i>vst</i>	222	231	215
<i>bez</i>	31.882	33.631	42.736
Ingekochte programmering			
<i>vst</i>	31	25	17
<i>bez</i>	4.750	5.351	5.353
Opleidingen			
<i>vst</i>	74	79	161
<i>bez</i>	9.088	6.019	11.287
Voorstellingen op scholen			
<i>vst</i>	50	40	45
<i>bez</i>	4.070	4.000	2.657
Subtotaal	377	375	438
<i>bez</i>	49.790	49.000	62.033
Waarvan in Rotterdam	313	291	376
<i>bez</i>	41.469	40.218	50.350
Verhuringen en overige activiteit			
<i>vst</i>	51	76	70
<i>bez</i>	18.846	11.000	11.105
Totaal	428	451	508
<i>bez</i>	68.636	60.000	73.138

	2016-2017 reëel	2016-2017 plan	2015-2016 reëel	Vershil reëel-reëel	Vershil plan-reëel
Samenstelling baten					
Baten Theater	1.145	1.060	1.016	129	85
<i>In %</i>	21	21	19	3	1
Baten Jeugdtheaterschool	1.180	1.151	1.298	118-	29
<i>In %</i>	22	22	24	2-	0-
Baten Opleidingen	3.018	2.973	3.070	52-	45
<i>In %</i>	57	58	57	0-	1-
Overig	6-	16-	5	11-	10
<i>In %</i>	0-	0-	0	0-	0
	5.337	5.168	5.389	52-	169
Samenstelling lasten					
Personele lasten	4.764	4.745	5.118	354-	19
<i>In %</i>	70	72	71	1-	2-
Kosten van activiteiten	848	769	963	115-	79
<i>In %</i>	12	12	13	1-	1
Huisvesting	716	700	685	31	16
<i>In %</i>	10	11	9	1	0-
Afschrijvingslasten	177	180	184	7-	3-
<i>In %</i>	3	3	3	0	0-
Overige bedrijfskosten	335	231	290	45	104
<i>In %</i>	5	3	4	1	1
	6.840	6.625	7.240	400-	215
Dekkingspercentage (baten/lasten)	78	75	74	4	3

Arbeitsplaatsen in FTE <i>standaardformat gemeente</i>	Reëel 2016-2017	Begroot 2016-2017	Reëel 2015-2016	Vershil reëel-reëel	Vershil plan-reëel
Beheerslasten	23,4	24,0	27,3	-3,9	-0,6
Personeel Jeugdtheater	34,2	33,8	39,3	-5,1	0,4
Personeel Opleidingen	27,6	27,6	30,1	-2,5	0,0
Personeel Theater & Verhuur	16,4	17,4	19,8	-3,4	-1,0
Overuren	2,1	0,0	1,0	1,1	2,1
Vrijwilligers	0,8	0,0	1,5	-0,7	0,8
TOTAAL	104,5	102,7	119,0	-14,6	1,7

**verbeeld
verrijk
verwonder**

Pieter de Hoochweg 222, 3024 BJ Rotterdam
010 243 50 55, info@hofpleinrotterdam.nl

NL73 RABO 0150054734
BTW 0064.73.039.B01
KvK 41128258

Stichting Hofplein Rotterdam

Jaarrekening 2016-2017

Jaarrekening 2016-2017

1.1 Balans per 31 augustus 2017

(na resultaatbestemming)

BALANS per 31 augustus 2017

	<u>31-08-17</u>	<u>31-08-16</u>		<u>31-08-17</u>	<u>31-08-16</u>
ACTIVA	€	€	PASSIVA	€	€
Vaste activa			Eigen vermogen		
Materiele vaste activa	<u>1.048.579</u>	<u>560.027</u>	Algemene reserve	159.682	206.225
			Bestemmingsreserve	<u>1.537.913</u>	<u>1.504.560</u>
				<u>1.697.595</u>	<u>1.710.785</u>
Vlottende activa			Kortlopende schulden		
Voorraden	13.981	9.598	Vooruit ontvangen lesgeld	490.556	586.989
Debiteuren	214.447	570.421	Crediteuren	54.226	173.418
Overige vorderingen	137.075	254.268	Loonheffingen	70.853	84.926
Omzetbelasting	34.900	32.193	Overige schulden	<u>408.198</u>	<u>313.352</u>
Liquide middelen	<u>1.272.445</u>	<u>1.442.964</u>		<u>1.023.832</u>	<u>1.158.686</u>
	<u>1.672.848</u>	<u>2.309.444</u>			
TOTAAL	2.721.427	2.869.471	TOTAAL	2.721.427	2.869.471

1.2 Exploitatierkening seizoen 2016-2017 in euro's

Exploitatierkening seizoen 2016-2017 <i>Exploitiatiebegroting in standaardformat cultuurplan</i>	Jaarverslag 2015-2016	Jaarplan 2016-2017	Jaarverslag 2016-2017	Vershil verslag - verslag	Vershil begroting-verslag
BATEN					
A. Eigen inkomsten	5.260.153	5.102.000	5.229.857	-30.296	127.857
<i>A.1 Directe inkomsten - Deelnemers</i>					
- Lesgelden Jeugdtheaterschool	1.051.926	880.000	934.728	-117.198	54.728
- Externe educatie projecten	285.894	200.000	203.902	-81.992	3.902
<i>A.1 Directe inkomsten - Publiek</i>					
- Kaartverkoop, uitkoop en merchandising	344.311	335.000	277.956	-66.355	-57.044
- Horeca	256.178	202.000	234.253	-21.925	32.253
<i>A.2 Directe inkomsten - Sponsor</i>					
- Culturele Ambassade Rotterdam	18.000	27.000	9.436	-8.565	-17.565
<i>A.3 Directe inkomsten - Overig</i>					
- Bijdrage MBO Theaterschool	1.200.985	1.185.000	1.204.264	3.279	19.264
- Bijdrage Theaterhavo/vwo	1.678.237	1.688.000	1.676.584	-1.653	-11.416
- Bijdrage DAR	190.497	100.000	98.760	-91.737	-1.240
- Verhuur, trainingen en presentaties	185.842	180.000	257.614	71.772	77.614
<i>A.5 Indirecte inkomsten - Overige bijdragen</i>	48.283	305.000	332.360	284.077	27.360
B. Subsidies	1.918.697	1.538.000	1.569.633	-349.064	31.633
<i>B.3 Subsidie Gemeente Rotterdam Cultuurplan</i>	1.795.014	1.457.000	1.457.005	-338.009	5
<i>B.5 Overige subsidies uit publieke middelen</i>	123.683	81.000	112.628	-11.055	31.628
TOTAAL BATEN	7.178.850	6.640.000	6.799.490	-379.360	159.490
LASTEN					
C. Beheerslasten	2.145.928	2.038.000	2.158.783	12.855	120.783
<i>C.1 Beheerslasten - Personeel</i>					
- Bestuur/directie	110.849	114.000	116.821	5.972	2.821
- Financiën, PZ & ICT	355.230	367.000	349.119	-6.111	-17.881
- Marketing & Fondsenwerving	159.818	119.000	154.576	-5.242	35.576
- Secretariaat	161.564	129.000	117.429	-44.135	-11.571
- Huishoudelijke dienst	307.744	307.000	303.390	-4.353	-3.610
<i>C.2 Beheerslasten - Materieel</i>					
- Huisvesting Hofpleintheater	198.360	238.000	282.257	83.897	44.257
- Huisvesting Theaterschool	359.900	353.000	323.736	-36.164	-29.264
- Bedrijfskosten	308.314	231.000	334.757	26.443	103.757
- Afschrijvingen	184.149	180.000	176.698	-7.451	-3.302

Vervolg volgende pagina

Exploitatierkening seizoenen 2016-2017 in euro's (vervolg)

Exploitatierkening seizoenen 2016-2017 <i>Exploitatiebegroting in standaardformat cultuurplan</i>	Jaarverslag 2015-2016	Jaarplan 2016-2017	Jaarverslag 2016-2017	Verschil verslag - verslag	Verschil begroting-verslag
D. Activiteitenlasten	5.093.816	4.585.000	4.681.327	-412.489	96.327
<i>D.1 Activiteitenlasten - Personeel Jeugdtheaterschool</i>					
- Docenten en theatermakers	779.836	640.000	650.300	-129.536	10.300
- Docenten educatie	152.376	162.000	162.922	10.546	922
- Organisatie JTS & producties	499.501	503.000	537.002	37.501	34.002
- Organisatie educatie	103.184	121.000	110.136	6.952	-10.864
- Kostuum en grime	222.846	186.000	173.794	-49.052	-12.206
<i>D.1 Activiteitenlasten - Personeel Opleidingen</i>		-			
- Docenten MBO, THV, DAR, MT010	943.324	935.000	917.685	-25.639	-17.315
- Organisatie Opleidingen	526.791	500.000	498.966	-27.825	-1.034
<i>D.1 Activiteitenlasten - Personeel Theater en verhuur</i>		-			
- Organisatie Theater & Verhuur	127.172	108.000	134.296	7.124	26.296
- Techniek	330.667	266.000	269.446	-61.221	3.446
- Horeca	228.249	168.000	175.687	-52.562	7.687
- Docenten trainingen en overige projecten	109.430	120.000	92.659	-16.771	-27.341
<i>D.2 Activiteitenlasten - Materieel Jeugdtheaterschool</i>		-			
- Huisvesting overige en zaalhuur	157.778	135.000	133.692	-24.086	-1.308
- Voorstellingskosten en lesmaterialen	256.121	225.000	149.831	-106.290	-75.169
- Publiciteitskosten	129.424	81.000	139.040	9.616	58.040
<i>D.2 Activiteitenlasten - Materieel Opleidingen</i>		-			
- Materiële lasten THV	230.655	211.000	239.998	9.343	28.998
- Materiële lasten MBO	113.829	113.000	142.182	28.353	29.182
- Materiële lasten DAR	8.299	6.000	5.874	-2.425	-126
<i>D.2 Activiteitenlasten - Materieel Overige</i>		-			
- Verhuur en trainingen	23.141	4.000	32.394	9.254	28.394
- Horeca	151.193	101.000	115.422	-35.771	14.422
TOTAAL LASTEN	7.239.745	6.623.000	6.840.110	-399.634	217.110
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-60.895	17.000	-40.621	20.274	-57.621
Saldo rentebaten / -lasten	5.087	-17.000	-5.921	-11.008	11.079
Saldo bijzondere baten/lasten	-	-	-	-	-
SALDO	-55.808	-	-46.542	9.266	-46.542
Resultaat voor mutaties bestemmingsreserve	207.873-		-130.649		
Dotatie loondoorbetaling bij ziekte/ ongeval	51.581-		-63.402		
Dotatie activa investeringsplan/ bijz. activa			-		
Dotatie huisvesting Theaterschool	90.258-		-		
Onttrekking huisvesting Theaterschool	123.101		13.507		
Onttrekking loondoorbetaling bij ziekte/ ongeval	51.581		63.402		
Onttrekking De Acteerschool Rotterdam	10.738		-		
Onttrekking activa investeringsplan	108.484		70.600		
SALDO	55.808-	-	-46.542		

1.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Activiteiten

De activiteiten van Hofplein Rotterdam bestaan uit het verzorgen van theaterlessen voor kinderen en jongeren in de vrije tijd en binnen het regulier onderwijs, het maken en spelen van theatervoorstellingen met kinderen en jongeren.

Vestigingsplaats

Stichting Hofplein Rotterdam is feitelijk gevestigd op Benthemplein 13 B, 3032 CC te Rotterdam.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor Jaarverslaggeving 640 'organisaties zonder winststreven', BW 2 titel 9 en SvR2014. In aanvulling daarop past de stichting de andere stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving, zoveel mogelijk toe. De jaarrekening is opgesteld in euro's. In de staat van baten en lasten zijn de begrotingscijfers opgenomen. Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Format van de jaarrekening

Door de eisen van Gemeente Rotterdam vanwege de subsidie, zijn in deze jaarrekening overzichten opgenomen en in een volgorde die normaliter niet conform BW 2 titel 9 worden verantwoord. Hiervoor is bewust gekozen om de jaarrekening naast verantwoordingsdocument van de stichting ook te gebruiken voor de subsidieverantwoording.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR ACTIVA EN PASSIVA

Vergelijken met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. De afschrijvingspercentages variëren van 5% - 33%.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere marktwaarde.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden het kapitaal, de bestemmingsreserves en de overige reserve opgenomen. De overige reserve en de bestemmingsreserves staan ter beschikking van het bestuur van Stichting Hofplein Rotterdam. Ten aanzien van de bestemmingsreserve geldt een beperktere bestedingsmogelijkheid, en wordt bepaald door het bestuur en de raad van toezicht.

Kortlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Een eventuele dotatie of onttrekking aan de bestemmingsreserve wordt reeds in de lasten respectievelijk baten van de bedrijfsonderdelen verwerkt en derhalve begrepen in het "Resultaat Hofplein Rotterdam".

Baten

De baten betreffen de budgetsubsidie van de Gemeente Rotterdam, overige subsidies, alsmede baten welke voortkomen uit de activiteiten, zoals verkoop recettes, verzorgen van theaterlessen en scholingsprojecten. De baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Lasten

De lasten worden opgenomen voor zover zij toerekenbaar zijn aan het verslagjaar.

Lonen en salarissen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Pensioenregeling

Stichting Hofplein Rotterdam is aangesloten bij een bedrijfstakpensioenfonds. Bij tekorten in het bedrijfstakpensioenfonds is de onderneming niet verplicht tot het verrichten van aanvullende stortingen anders dan het betalen van hogere toekomstige premies. De pensioenregeling is gebaseerd op middelloon. Het bestuur van het pensioenfonds neemt jaarlijks een besluit over indexatie van de pensioenen. De dekkingsgraad van PFZW eind augustus 2017 bedraagt 98% (eind augustus 2016: 89%).

De premieverplichtingen aan de pensioenverzekeraars over het boekjaar worden als last in de winst- en verliesrekening opgenomen, en als verplichting per balansdatum, voorzover betaling nog niet heeft plaatsgevonden en er sprake is van additionele verplichtingen.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen aan derden betaalde (te betalen) en van derden ontvangen (te ontvangen) interest en bankkosten.

1.4 Toelichting op de balans per 31-08-2017

Toelichting op de activa

De *materiële vaste activa* zijn in de staat van vaste activa uitgesplitst.

De samenstelling is als volgt (in €):

Staat van Activa	2016-2017	2015-2016
Boekwaarde begin boekjaar	560.027	457.128
Geïnvesteerd*	748.729	309.657
Afgeschreven op vaste activa	-260.177	-206.758
Totaal	1.048.579	560.027
* Geïnvesteerd in:	2016-2017	2015-2016
Theater	607.210	161.173
Jeugdtheaterschool	13.600	13.597
Opleidingen	127.919	134.887
Totaal	748.729	309.657

Voor de investeringen in de Opleidingen (De Theaterhavo/vwo en De MBO Theaterschool) zijn middelen beschikbaar gesteld van LMC Voortgezet Onderwijs en Albeda College.

De post *debiteuren* ad € 214.447 betreft de debiteuren van het theater en de opleidingen. De daling hangt samen met eerder betalen van enkele grote facturen door LMC en Albeda, waar dezelfde facturen vorig seizoen na ons boekjaar plaatsvonden. Lesgelden over 2017-2018 zijn in het boekjaar 2016-2017 vooruit gefactureerd. De per 31 augustus 2017 openstaande vooruit gefactureerde lesgelden ad € 417.692 (€519.995 per 31 augustus 2016) zijn - ten behoeve van het geven van een beter inzicht in de stand van de openstaande vorderingen - niet onder de vorderingen opgenomen, maar in mindering gebracht op de vooruit ontvangen lesgelden. De reeds ontvangen lesgelden over 2017-2018 zijn onder de kortlopende schulden verantwoord.

De *overige vorderingen* bestaan uit rekeningen vallend in volgend boekjaar, nog te ontvangen subsidies en overige vorderingen. De samenstelling is als volgt (in €):

Overige vorderingen	2016-2017	2015-2016
Nog te ontvangen subsidie Cultuurcoach en Code Groen	6.543	33.658
Nog te ontvangen subsidies (leslocaties en overige)	17.168	6.624
Overige vorderingen en overlopende activa	113.364	213.986
Totaal	137.075	254.268

De *liquide middelen* ad € 1.272.445 bestaan voor € 1.263.482 uit banktegoeden. De hoogte van dit bedrag komt voor een gedeelte voort uit de lesgelden die de leerlingen voor het begin van het volgend seizoen (2017-2018) hebben betaald.

Toelichting op de passiva

Verloop eigen vermogen	31-8-2017	31-8-2016	Dotatie/onttrekking
Algemene reserve	159.682	206.225	-46.543
Bestemmingsreserve	1.537.913	1.504.560	33.353
Totaal	1.697.595	1.710.785	-13.190

De *algemene reserve* van vorig verslagjaar bedroeg € 206.225. De *algemene reserve* per 31 augustus 2017 bedraagt € 159.682.

Verloop bestemmingsreserve	31-8-2017	31-8-2016	Dotatie/onttrekking
De Acteerschool Rotterdam	30.872	30.872	-
Loondoorbetaling bij ziekte/ongeval	170.000	170.000	-
ICT en Marketing	117.460	0	117.460
Huisvesting Theaterschool	206.195	219.702	13.507-
Activa	1.013.386	1.083.986	70.600-
Totaal	1.537.913	1.504.560	33.353

Van de *bestemmingsreserve* is € 30.872 bestemd voor *De Acteerschool Rotterdam*. Dit bedrag wordt in 2017-2018 ingezet voor de afwikkeling van het laatste lesjaar van deze opleiding.

Mutaties reserve De Acteerschool	2016-2017	2015-2016
Beginsaldo (1-9)	30.872	41.610
Dotatie	0	0
Onttrekking	0	10.738
Eindsaldo (31-8)	30.872	30.872

Een bedrag van € 170.000 is bestemd voor loondoorbetaling bij ziekte en ongeval, omdat we het risico voor loondoorbetaling bij ziekte of ongeval niet verzekeren. De verzekeringspremie is dermate hoog en ons ziekteverzuim zo laag dat het vormen van een bestemmingsreserve gunstiger is.

Mutaties reserve Loondoorbetaling	2016-2017	2015-2016
Beginsaldo (1-9)	170.000	170.000
Dotatie	63.402	51.581
Onttrekking	-63.402	-51.581
Eindsaldo (31-8)	170.000	170.000

Een bedrag van € 206.195 is bestemd voor huisvesting Theaterschool. Dit bedrag zetten we in overleg met Stadsontwikkeling in om de sfeer en de leefbaarheid van het pand te verbeteren. Daar vallen energiebesparende maatregelen, groot onderhoud en aanpassing van de inrichting onder. Investerings worden geactiveerd en tegelijkertijd wordt jaarlijks een bedrag aan de bestemmingsreserve onttrokken ter dekking van de afschrijvingslasten.

ICT en Marketing ad € 117.460 betreft een reservering voor in 2016-2017 reeds ingezette ontwikkelingen van automatisering en de website. Als gevolg van de reorganisatie zijn beide projecten niet afgerond in 2016-2017.

In 2016-2017 zijn investeringen ter waarde van € 53.005 gedaan in verbetering van de rolstoeltoegang/leverancierstoegang, verbetering van het Theatercafé en de algemene inrichting. Per saldo is een bedrag ad € 12.880 is onttrokken ter dekking van de afschrijvingslast (€ 7.384 in 2015-2016) van reeds gedane investeringen. Een bedrag ad € 627 hangt samen met de afwikkeling van gepleegd groot onderhoud. In totaal is onttrokken een bedrag ad € 13.507.

Van de reservering huisvesting Theaterschool is een bedrag ad € 97.794 bestemd ter dekking van toekomstige afschrijvingslasten van reeds gedane investeringen.

Mutaties reserve Huisvesting Theaterschool	2016-2017	2015-2016
Beginsaldo (1-9)	219.702	252.545
Dotatie, verschuiving vanuit reserve Activa	0	90.258
Dotatie	0	0
Onttrekking	-13.507	-123.101
Eindsaldo (31-8)	206.195	219.702

Een bedrag van € 1.013.386 is bestemd voor het vervangen van activa die niet reeds onder de lopende investeringen vallen, zoals de verbouwing van het Hofpleintheater, het aanpassen van de trekkenwand, theaterstoelen en vloerbedekking. Deze reservering wordt jaarlijks aangevuld voor zover het resultaat van het seizoen dat toelaat. Op het moment dat de investeringen plaatsvinden, worden deze geactiveerd en wordt een bedrag onttrokken ter dekking van de afschrijvingslasten. Van deze bestemmingsreserve is eind 2016-2017 per saldo een bedrag van € 646.947 (€ 153.285 eind 2015-2016) bestemd ter dekking van toekomstige afschrijvingslasten van reeds gedane investeringen. Een bedrag van € 366.439 is bestemd voor toekomstige investeringen, waaronder de aanpassing van de trekkenwand en de vervanging van de zaalstoelen. Dit bedrag verwachten we in 2018 t/m 2020 te investeren. In 2016-2017 zijn investeringen ter waarde van € 584.333 gedaan in het Hofpleintheater. Een bedrag ad € 70.600 is onttrokken ter dekking van de afschrijvingslasten (€ 18.226 in 2015-2016).

Mutaties reserve Activa	2016-2017	2015-2016
Beginsaldo (1-9)	1.083.986	1.192.470
Dotatie	0	0
Onttrekking t.b.v. reservering Huisvesting	0	-90.258
Onttrekking	-70.600	-18.226
Eindsaldo (31-8)	1.013.386	1.083.986

De lesgeldten van seizoen 2017-2018 worden in seizoen 2016-2017 vooruit gefactureerd. De vooruit ontvangen lesgeldten zijn als volgt te recapitulieren (in €):

Vooruitontvangen lesgeldten voor seizoen	2017-2018	2016-2017
Gefactureerde lesgeldten	908.248	1.106.984
Te vorderen per 31 augustus	-417.692	-519.995
Vooruit ontvangen lesgeldten	490.556	586.989

Er wordt lesgeld vooruit gefactureerd voor de Jeugdtheaterschool, De Theaterhavo/vwo en De MBO Theaterschool. Vanwege de omvang van de post splitsen we de bedragen hieronder uit.

Vooruit gefactureerd per 31 augustus voor seizoen:	2017-2018	2016-2017
De Jeugdtheaterschool	618.613	835.128
De Theaterhavo/vwo	163.920	161.500
De MBO Theaterschool	113.340	110.356
De Mavo voor Theater 010	12.375	0
Totaal	908.248	1.106.984

De daling van het bedrag van de Jeugdtheaterschool wordt veroorzaakt door een daling van het leerlingaantal per 2017-2018. Bij de Acteerschool is, net als vorig seizoen, geen nieuwe lichte studenten aangenomen.

De post *overige schulden* is als volgt samengesteld (in €):

Overige schulden	2016-2017	2015-2016
Personele lasten	137.950	48.651
Nog te ontvangen facturen	52.782	76.248
Vooruitontvangen subsidies en giften	136.368	127.846
Overige schulden en overlopende passiva	81.098	60.607
Totaal	408.198	313.352

De stijging van de post personele lasten hangt samen met een toename van de overuren en een opgenomen post omtrent (bij)scholing van docenten.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen zijn:

- 1 Huurcontract Pieter de Hoochweg 222 met Stadsontwikkeling, lopend tot 31 december 2023, 76 maanden à € 19.081 per maand, per jaar € 228.972, dus € 1.450.156 in totaal. Hiervan factureren we € 201.590 per jaar aan LMC Voortgezet Onderwijs, met een looptijd tot 31 december 2023, dus € 1.276.737 in totaal.
- 2 Huurcontract Benthemplein 13 (Hofpleintheater) met Technicon, lopend tot 1 juli 2026, 106 maanden, à € 13.554 per maand, in totaal € 1.436.742.
- 3 Te ontvangen huurkorting Benthemplein 13 voor 4 maanden ten bate van de verbouwing van het theater, ad € 13.554 per maand, dus € 54.216 in totaal.
- 4 Huurcontract Willem Buytewechstraat 22 met Vestia, lopend tot 1 december 2017, 3 maanden à € 1.151 per maand, in totaal € 3.453.

Financiële gegevens verbouwing Hofpleintheater 2016-2017

In seizoen 2016-2017 is het Hofpleintheater grondig verbouwd. De financiële consequenties van deze verbouwing t/m 31 augustus 2017 zijn in deze balans verwerkt. Na balansdatum vinden er nog enkele aanpassingen plaats, zoals de plaatsing van een schuiftribune in de Zadkinezaal en de aanpassing van de Brandmeldinstallatie. De investeringen van de verbouwing hebben geen directe invloed op het resultaat van seizoen 2016-2017 en 2017-2018. Deze investeringen worden gedekt uit bijdragen van fondsen, bedrijven en uit de eigen bestemmingsreserves.

De investering in 2016-2017 bedraagt € 1.235.000. Hierop worden de bijdragen van fondsen, bedrijven, vrienden en eigenaar Technicon, groot € 658.000 in mindering gebracht. Het restant van € 577.000 wordt geactiveerd, waarbij tegelijkertijd een deel van de bestemmingsreserve ingezet wordt om gedurende 10 jaar de afschrijvingslasten van dit geactiveerde bedrag te corrigeren.

In seizoen 2017-2018 wordt een aanvullende investering van € 73.000 verwacht terwijl we aan bijdragen nog € 94.000 verwachten. Vanwege de omvang van de verbouwing volgt hieronder een overzicht met de uitsplitsing op grote lijnen. Een eventueel positief saldo in de afrekening van de verbouwing komt ten bate van de bestemmingsreserve voor het vervangen van de theaterstoelen.

Verbouwing Hofpleintheater 2016-2017	Begroot	Realisatie
Bedragen x € 1.000	mei-okt'16	t/m 31-8-17
Kosten verbouwing		
Bouwkundige en vaste inrichtingskosten	474	534
Installatietechnische kosten	350	411
Overige inrichting	311	84
Overige kosten en onvoorzien	231	206
	1.366	1.235
Middelen verbouwing		
Bestemmingsreserves Hofplein	691	577
Bijdrage Technicon	283	299
Bijdrage fondsen/bedrijven/vrienden	388	359
	1.362	1.235
Saldo	-4	-
In balans 31 augustus 2017		
Geïnvesteerd		1.235
Correctie rechtstreekse bijdragen		<u>-658</u>
Geactiveerd / Materiële Vaste activa		577
Bestemmingsreserve ter dekking afschrijvingslasten		577

1.5 Toelichting op de exploitatierekening over de periode van 01-09-2016 tot en met 31-08-2017

1.5.1 A. THEATER

A.1. Directe inkomsten – Deelnemers

Lesgelden Jeugdtheaterschool

De lesgelden zijn 6% hoger dan begroot, maar met 11% gedaald ten opzichte van vorig seizoen. In deze lesgelden zijn ook de inschrijfgelden en opbrengsten workshops opgenomen. In totaal bereikten we 4.492 leerlingen, van wie 3.121 via lessenreeksen en 1.371 leerlingen via eenmalige activiteiten gedurende een dagdeel.

Het leerlingaantal van de lessenreeksen is in 2016-2017 gedaald naar 3.121. Een daling van ruim 16% ten opzichte van vorig seizoen (3.728). Ten opzichte van de begroting (2.950) kwamen we 6% gunstiger uit. Het bereik via eenmalige activiteiten was iets hoger dan begroot.

Het gemiddelde lesgeld per leerling die deelnam aan een lessenreeks steeg van € 277 naar € 294 in 2016-2017. De tarieven lopen uiteen van € 55 voor 10 lessen Peutertheater tot € 498 voor het meespelen in een familievoorstelling. In de komende jaren zal dit gemiddelde verder dalen omdat per 2017-2018 de lesduur verkort is, met een evenredige daling van de tarieven, zodat per leerling het gemiddelde lesgeld lager wordt.

Externe educatieprojecten

Onder educatie vallen alle projecten in het onderwijs die onze docenten verzorgen buiten onze eigen reguliere opleidingen en vrijetijdsschool. Het betreft dus lessenreeksen op andere voortgezette of basisscholen, de cultuurcoachprojecten, eindmusicals en losse workshops. De daling ten opzichte van vorig seizoen in opbrengsten (€ 81.992) hangt voor ca. € 78.000 samen met Code Groen. Na de start in 2015-2016 vinden de vervolgvacatures plaats in 2017-2018. De even grote daling van de kosten voor Code Groen is verwerkt via de materiële lasten Jeugdtheaterschool onder de post voorstellingskosten en lesmaterialen.

De resterende daling van de opbrengst hangt per saldo samen met het wegvallen van een langlopend project. Het aantal workshops is redelijk gelijk gebleven. Ten opzichte van de begroting komen we iets hoger uit.

A.1 Directe inkomsten – Publiek

Kaartverkoop, uitkoop en merchandising

De opbrengst uit de *kaartverkoop, uitkoop en merchandising* is als volgt verdeeld:

Verdeling opbrengst kaartverkoop, uitkoop en merchandising, in €			
	Reëel 2016-2017	Begroot 2016-2017	Reëel 2015-2016
Recettes eigen theaters	243.540	266.000	293.709
Recettes andere theaters	10.743	34.000	24.297
Uitkoop	22.890	31.000	21.307
Merchandise	784	4.000	4.997
	277.957	335.000	344.310

Het aantal bezoekers bij eigen voorstellingen en presentaties was met 49.790 hoger dan begroot. Zoals verwacht komen we lager uit dan vorig verslagjaar. Het aantal voorstellingen en presentaties steeg met 2 ten opzichte van de begroting, en daalde met 61 ten opzichte van vorig verslagjaar. Hieronder de uitsplitsing van de presentaties naar categorie.

Presentaties Hofplein, per CATEGORIE		Reëel 2016-2017	Begroot 2016-2017	Reëel 2015-2016
Jeugdtheaterschool	<i>vst</i>	222	231	215
	<i>bez</i>	31.882	33.631	42.736
Ingekochte programmering	<i>vst</i>	31	25	17
	<i>bez</i>	4.750	5.351	5.353
Opleidingen	<i>vst</i>	74	79	161
	<i>bez</i>	9.088	6.019	11.287
Voorstellingen op scholen	<i>vst</i>	50	40	45
	<i>bez</i>	4.070	4.000	2.657
Subtotaal	<i>vst</i>	377	375	438
	<i>bez</i>	49.790	49.000	62.033
Waarvan in Rotterdam	<i>vst</i>	313	291	376
	<i>bez</i>	41.469	40.218	50.350
Verhuringen en overige activiteiten	<i>vst</i>	51	76	70
	<i>bez</i>	18.846	11.000	11.105
Totaal	<i>vst</i>	445	451	508
	<i>bez</i>	68.636	60.000	73.138

Horeca

De horeca binnen Hofplein is onderverdeeld in horeca/bar tijdens voorstellingen of verhuringen en catering. Catering beslaat de foyer die tijdens (Jeugdtheater) schooltijden open is. Het hoofddoel van de catering is het verlenen van service en het zorgen voor kwaliteit en veiligheid in het gebouw. De prijzen zijn daarom relatief laag gesteld. Op beide onderdelen is de horeca gereorganiseerd. Door de verbouwing van het Hofpleintheater is de foyer gunstiger gesitueerd en is de ploeg rondom de voorstellingen kleiner geworden. Bij het onderdeel catering zijn de roosters ingekort, is het assortiment vereenvoudigd en is de interne catering afgeschaft. Interne cateringaanvragen waren relatief tijdrovend en kostbaarder dan uitbesteden.

De opbrengsten van de *horeca* zijn in 2016-2017 hoger dan begroot. Ten opzichte van vorig verslag is er een daling van € 21.925. Deze hangt grotendeels samen met het wegvallen van de interne catering (€ 24.562). Interne catering betrof de bijdrage die leerlingen betalen voor maaltijden die wij verstrekken. Het gaat om productieleerlingen en leerlingen van de Opleidingen. Het gedeelte lesgeld/ouderbijdrage hoeft dus niet meer gecorrigeerd te worden op de les gelden. Maaltijden worden nu alleen maar met hulp van kookouders gemaakt of extern ingekocht. De sejourposten van diverse afdelingen zijn hierdoor met € 8.852 gestegen.

De daling van horeca rondom voorstellingen (€ 7.267) hangt samen met het lagere bezoekersaantal. De opbrengst rondom verhuringen laat een stijging zien van € 16.392. Per saldo zijn de kosten van horecapersoneel en inkoop met € 88.333 gedaald ten opzichte van vorig verslag. Ten opzichte van de begroting vallen ze € 22.109 hoger uit. De opbrengst is echter € 32.253 hoger dan begroot.

Verdeling opbrengst horeca, in €			
	Reëel 2016-2017	Begroot 2016-2017	Reëel 2015-2016
Voorstellingen	82.542	75.000	89.809
Catering	89.189	85.000	95.677
Interne catering	-	-	24.562
Verhuur	62.522	42.000	46.130
	234.253	202.000	256.178

A.2 Directe inkomsten - Sponsor

De leden van de *Culturele Ambassade Rotterdam* vormen een kennisnetwerk voor Hofplein, waarvoor we jaarlijks enkele tegenprestaties in het theater leveren. Naast een financiële bijdrage is het netwerk van de leden voor Hofplein van groot belang. Het aantal betalende leden is lager dan begroot en dan vorig verslag. We richtten ons op 18 betalende leden, waar we 6 hebben gehaald.

A.3 Directe inkomsten - Overig

Bijdrage MBO Theaterschool

De post bijdrage De MBO Theaterschool is nagenoeg gelijk aan vorig verslagjaar en iets hoger dan begroot. Het verschil met de begroting is de gemiddeld hogere bijdrage van de 182 leerlingen i.v.m. extra externe activiteiten. Tegelijkertijd zijn ook de materiële lasten van de MBO Theaterschool toegenomen, vanwege extra investeringen in het lesmateriaal.

Bijdrage Theaterhavo/vwo

De bijdrage De Theaterhavo/vwo is nagenoeg gelijk aan de begroting en aan vorig verslag. Ten opzichte van de begroting is de bijdrage van de leerlingen bijna € 35.000 hoger. Dat komt door de extra (buitenlandse) excursies die niet zijn begroot, maar die wel door voldoende belangstelling konden plaatsvinden. Tegenover deze extra opbrengsten staan ook direct extra kosten voor de reis. Ten opzichte van de begroting is de bijdrage van LMC € 46.000 lager. Er zijn minder lessen gegeven dan verwacht, samenhangend met de uiteindelijke splitsing van klassen en theaterklassen. Het aantal leerlingen steeg van 475 in 2015-2016 naar 512 in 2016-2017 en was nagenoeg conform begroting.

De Theaterhavo/vwo is volledig gehuisvest in ons schoolgebouw. De bijdrage vanuit de onderwijskoepel LMC Voortgezet Onderwijs dekt de lasten voor huisvesting, docenten, coördinatie, administratie, lesmaterialen en afschrijvingen. De directie van de opleiding is in handen van Hofplein Rotterdam.

Bijdrage De Acteerschool Rotterdam

De daling van de bijdrage van Hogeschool Rotterdam voor de studenten van De Acteerschool Rotterdam hangt samen met de afwikkeling van deze opleiding. Het aantal leerlingen daalt van 20 naar 13. Er is lesgegeven aan 2 leerjaren i.p.v. aan 3 leerjaren. Het duurste leerjaar qua lessen is weg, waardoor de bijdrage gehalveerd is. In 2017-2018 wordt aan het laatste leerjaar lesgegeven.

Met de inkomsten van de opleidingen worden de lessen gefinancierd en de faciliteiten. Een groot deel van de beheerslasten hangt samen met en wordt gefinancierd door de opleidingen. Het verdeelschema onder het kopje beheerslasten geeft helder weer dat 10,0 van de 23,5 fte bekostigd wordt door de opleidingen.

A.5 Indirecte inkomsten - Overige bijdrages

Onder overige bijdrages staat voor € 260.257 van de afwikkeling van de frictielasten verantwoord, naast € 72.103 aan bijdragen van fondsen voor verschillende voorstellingen en Festival aan de Maas.

B. Subsidies

B.3 Subsidie Gemeente Rotterdam Cultuurplan

De subsidiebeschikking voor kalenderjaar 2016, bekend gemaakt per brief van 15 februari 2016, gaf Hofplein Rotterdam recht op een subsidiebedrag van € 1.795.014.

De subsidiebeschikking voor kalenderjaar 2017, bekend gemaakt per brief van 21 juni 2017, gaf Hofplein Rotterdam recht op een subsidiebedrag van € 1.288.000. Als bijdrage voor 2016-2017 is een bedrag opgenomen van € 1.457.005, namelijk de maanden september t/m december 2016 en de maanden januari t/m augustus 2017.

B.5 Overige subsidies uit publieke middelen

Het betreft hier subsidies van gemeentes waar leslocaties van de Jeugdtheaterschool zijn. Het gaat om subsidies voor lessen en presentaties in de vrije tijd.

Lasten – Beheerslasten

C.1 Beheerslasten - Personeel

Per saldo zijn de beheerslasten 5% gedaald ten opzichte van vorig verslag. Ten opzichte van de begroting valt de afdeling Marketing & Fondsenwerving hoger uit omdat op die afdeling extra mensen ingehuurd zijn om de grote wijzigingen van de reorganisatie te managen en daarover te communiceren.

Het is van belang om te realiseren dat een groot deel van deze beheerslasten direct samenhangt met en gefinancierd wordt uit de Opleidingen. Hieronder maken we dat inzichtelijk.

Schema doorbelasting fte personele beheerslasten, verslag 2016-2017									
Afdeling	Fte	Procentuele doorbelasting				Doorbelasting Fte			
		Theater	JTS	Opleid.	Totaal	Theater	JTS	Opleid.	Totaal
Bestuur	1,0	45%	35%	20%	100%	0,45	0,35	0,20	1,00
Financiën, PZ & ICT	7,0	34%	32%	34%	100%	2,38	2,24	2,38	7,00
Marketing & Fondsenwerving	3,3	39%	29%	32%	100%	1,29	0,96	1,06	3,31
Publieksservice	3,6	28%	41%	31%	100%	1,01	1,48	1,12	3,60
Huishoudelijk*	8,6	31%	8%	61%	100%	2,67	0,69	5,25	8,60
Totaal	23,5					7,80	5,72	10,01	23,51

C.2 Beheerslasten - Materieel

Huisvesting Hofpleintheater

De stijging ten opzichte van de begroting hangt volledig samen met noodzakelijke opknappbeurt van de decorlift, de hijsinstallatie aan de achterkant van het Hofpleintheater. Ten opzichte van vorig verslag hangt de stijging ook samen met gestegen huurlasten en hogere onderhoudskosten vanwege de extra ruimtes in het Hofpleintheater en vanwege het zoveel mogelijk wegwerken van achterstallig onderhoud voor en na de verbouwing van het Hofpleintheater.

Huisvesting Theaterschool

De daling hangt samen met lager uitgevallen onderhoudskosten. In 2015-2016 is de Theaterschool grondig opgeknapt waardoor in 2016-2017 minder onderhoud nodig was en tegelijkertijd lag de focus in dit jaar veel meer op het wegwerken van achterstallig onderhoud in het Hofpleintheater.

Bedrijfskosten

De noodzaak om te investeren in extra ICT maakt dat de bedrijfskosten 45% hoger uitvallen dan begroot. Met betere pakketten rondom kaartverkoop, planning, een cursusmodule en een betere CRM module zullen we met het team efficiënter maar vooral ook effectiever kunnen werken. Waardoor we voor leerlingen en bezoekers uiteindelijk meer kwaliteit van werken kunnen leveren.

Afschrijvingen

Ter verduidelijking staat hieronder de verdeling van de afschrijvingslasten opgenomen per afdeling. De lasten die samenhangen met investeringen die uit de bestemmingsreserves Bijzondere Activa en Huisvesting Theaterschool zijn gedaan, worden gecompenseerd door een onttrekking vanuit deze reserves.

Verdeling afschrijvingen, in €			
	Reëel 2016-2017	Begroot 2016-2017	Reëel 2015-2016
Afschrijvingen Theater	125.475	135.000	91.750
Onttrekking bestemmingreserve	-70.775	-70.000	-18.126
	54.700	65.000	73.624
Afschrijvingen Jeugdtheaterschool	17.126	17.000	16.427
Onttrekking bestemmingreserve	-1.803	-	-1.255
	15.323	17.000	15.172
Afschrijvingen Opleidingen	117.575	109.000	98.111
Onttrekking bestemmingreserve	-10.901	-11.000	-2.758
	106.674	98.000	95.353
Afschrijvingen, toelichting balans	260.176	261.000	206.288
Onttrekking bestemmingreserve	-83.479	-81.000	-22.139
Totale afschrijvingslasten	176.697	180.000	184.149

Lasten – Activiteitenlasten

D.1 Activiteitenlasten - Personeel Jeugdtheaterschool

Fte personeel Jeugdtheater <i>standaardformat gemeente</i>	Reëel 2016-2017	Begroot 2016-2017	Reëel 2015-2016
Docenten en theatermakers	11,7	11,5	15,4
Docenten educatie	3,1	3,2	3,1
Organisatie JTS & producties	12,6	11,8	12,5
Organisatie educatie	2,5	2,9	2,5
Kostuum en grime	4,3	4,4	5,7
Totaal	34,2	33,8	39,2

De daling van kosten *docenten en theatermakers* van 3,7 fte hangt volledig samen met de daling van het aantal fte van docenten Jeugdtheaterschool door het lagere leerlingaantal.

Het aantal fte *organisatie JTS & producties* is niet evenredig met het aantal leerlingen gedaald. Om de werkzaamheden tijdens de reorganisatie en de transitie van zowel de Jeugdtheaterschool als de producties goed te laten verlopen, zijn ook extra krachten ingehuurd. De voorgenomen producties en lessen zijn georganiseerd en gegeven. Per saldo zijn in het jaar van de reorganisatie de loonkosten van deze afdeling tijdelijk gestegen.

D.1 Activiteitenlasten - Personeel Opleidingen

De verdeling van het aantal fte is als volgt:

Fte personeel Opleidingen <i>standaardformat gemeente</i>	Reëel 2016-2017	Begroot 2016-2017	Reëel 2015-2016
Docenten MBO/THV/MT010/DAR	16,6	16,2	17,4
Organisatie Opleidingen	11,0	11,4	12,7
Totaal	27,6	27,6	30,1

Stijgingen en dalingen van dit personeel worden direct gecompenseerd door navenant stijgende of dalende opbrengsten vanuit de samenwerkingspartners.

D.1 Activiteitenlasten - Personeel Theater en verhuur

De verdeling van het aantal fte is als volgt:

Fte personeel Theater & Verhuur <i>standaardformat gemeente</i>	Reëel 2016-2017	Begroot 2016-2017	Reëel 2015-2016
Organisatie Theater & Verhuur	2,7	2,8	2,9
Techniek	6,3	6,9	6,9
Horeca	6,1	6,1	8,4
Docenten overige projecten	1,3	1,5	1,5
Totaal	16,4	17,4	19,7

De daling van de post *Horeca* hangt samen met het aangepaste rooster van de catering, het wegvallen van interne cateringaanvragen en een kleinere bezetting qua horeca in het Hofpleintheater door een efficiëntere inrichting van de nieuwe foyer.

D.2 Activiteitenlasten - Materieel Jeugdtheaterschool

De daling ten van *huisvesting overige en zaalhuur* ten opzichte van 2015-2016 hangt samen met minder lasten zaalhuur in externe theaters, minder lasten voor huur van leslocaties en minder overige lasten in onze eigen theaterzalen.

In de post *voorstellingskosten en lesmaterialen* zat in 2015-2016 een bedrag van € 50.000 rondom educatie Code Groen verwerkt, terwijl in 2016-2017 geen activiteiten voor Code Groen plaatsvonden. De lasten van de Jeugdtheaterschool vielen € 8.000 lager uit, de productiekosten € 48.000. In de begroting was al rekening gehouden met een flinke daling. Ten opzichte van de begroting hangt het grootste deel samen met lager uitgevallen kosten van externe programmering en verder met de eerder genoemde lagere kosten voor de Jeugdtheaterschool, lagere ontwerpkosten en lagere sejourkosten.

De stijging van de post *publiciteitskosten* ten opzichte van de begroting hangt samen met de inspanningen rondom de (her)positionering van Hofplein en aanpassingen van de huisstijl en de website.

D.2 Activiteitenlasten - Materieel Opleidingen

De *materiële lasten* van de Opleidingen hangen samen met de omvang en met de afspraken met partners bij welke partij de kosten liggen. Uit het specifieke Hofpleinformat (zie bijlage I) blijkt dat de netto-bijdrage ad € 286.074 van de Opleidingen lager is uitgevallen dan begroot en dan vorig verslagjaar. Dat hangt ten opzichte van de begroting samen met de huisvestingslasten die doorberekend worden aan de opleidingen en dat vindt grotendeels zijn oorsprong in afnemend aantal lessen van de Jeugdtheaterschool. De lessen van de Opleidingen nemen dan een relatief grotere plaats in.

D.2 Activiteitenlasten - Materieel Overige

Hieronder vallen de kosten voor *verhuur en trainingen* en inkoopkosten *horeca* inclusief barmaterialen. De stijging ten opzichte van de begroting hangt samen met de hogere omzetten.

Overige gegevens

Hieronder de uitsplitsing van de totale fte in de activiteiten Theater/Jeugdtheaterschool en Opleidingen.

Tabel – Uitsplitsing fte Personeel Theater/JTS en Opleidingen

Fte reëel 2016-2017 <i>standaardformat gemeente</i>	Theater/JTS	Opleidingen	Totaal
Beheerslasten			
Bestuur	0,8	0,2	1,0
Financiën, PZ & ICT	4,6	2,4	7,0
Marketing & Fondsenwerving	2,2	1,1	3,3
Publieksservice	2,5	1,1	3,6
Huishoudelijke dienst	3,4	5,2	8,6
	13,5	10,0	23,5
Personeel Jeugdtheater			
Docenten en theatermakers	11,7		11,7
Docenten educatie	3,1		3,1
Organisatie JTS & producties	12,6		12,6
Organisatie educatie	2,5		2,5
Kostuum en grime	4,3		4,3
	34,2	-	34,2
Personeel Opleidingen			
Docenten			
MBO/THV/MT010/DAR		16,2	16,2
Organisatie Opleidingen		11,4	11,4
		27,6	27,6
Personeel Theater & Verhuur			
Organisatie Theater & Verhuur	2,7		2,7
Techniek	6,3		6,3
Horeca	3,1	3,0	6,1
Docenten overige projecten	1,3		1,3
	13,4	3,0	16,4
Totaal Fte	61,1	40,6	101,7

Personele lasten, samenstelling in €	2016-2017	2015-2016
Lonen en salarissen	2.959.231	3.494.000
Sociale lasten	451.394	549.179
Pensioenfonds	253.431	268.855
Reiskosten, bijscholing, overig	325.995	206.715
ZZP diensten	774.179	599.832
Totaal	4.764.230	5.118.581

Bijlage I – Jaarrekening in format Hofplein (verdeling Theater, Jeugdtheater en Opleidingen)

Exploitatierkening seizoen 2016-2017 in €	Jaarverslag 2015-2016	Jaarplan 2016-2017	Jaarverslag 2016-2017	Vershil reëel-reëel	Vershil reëel-begroot
A. THEATER					
Baten Theater					
- Kaartverkoop, uitkoop en merchandising	344.311	335.000	277.956	66.355-	57.044-
- Lesgelden productieleerlingen	154.691	149.000	189.614	34.923	40.614
- Horeca	256.178	202.000	234.253	21.925-	32.253
- Verhuur, trainingen en presentaties	185.842	181.000	257.614	71.772	76.614
- Overige subsidies, fondsen en donateurs	74.913	193.000	185.381	110.468	7.619-
Totale baten Theater	1.015.935	1.060.000	1.144.818	128.883	84.818
Lasten Theater					
<i>Directe lasten Theater</i>					
- Loonkosten theatermakers	263.453	277.000	249.219	14.234-	27.781-
- Loonkosten kostuum en techniek	553.514	452.000	443.240	110.274-	8.760-
- Loonkosten productie	376.026	432.000	402.772	26.746	29.228-
- Loonkosten horeca	228.249	168.000	175.687	52.561-	7.687
- Materiële lasten	327.170	289.000	287.914	39.256-	1.086-
- Inkoop horeca	151.193	101.000	115.422	35.771-	14.422
- Afschrijvingen	73.624	65.000	54.700	18.924-	10.300-
<i>Indirecte lasten Theater</i>					
- Loonkosten organisatie	277.313	230.000	264.435	12.878-	34.435
- Loonkosten huishoudelijke dienst	92.323	98.000	94.051	1.728	3.949-
- Bedrijfskosten	110.013	88.000	123.860	13.847	35.860
- Huisvestingskosten	269.399	324.000	345.297	75.898	21.297
Totale lasten Theater	2.722.277	2.524.000	2.556.598	165.679-	32.598
RESULTAAT THEATER	1.706.342-	1.464.000-	-1.411.779	294.562	52.221
B. JEUGDTHEATERSCHOOL					
Baten Jeugdtheaterschool					
- Lesgelden Jeugdtheaterschoolleerlingen	897.235	731.000	745.114	152.121-	14.114
- Bijdrage Externe projecten	285.894	200.000	203.902	81.992-	3.902
- Overige subsidies, fondsen en donateurs	115.053	220.000	230.885	115.832	10.885
Totale baten Jeugdtheaterschool	1.298.182	1.151.000	1.179.901	118.281-	28.901
Lasten Jeugdtheaterschool					
<i>Directe lasten Jeugdtheaterschool</i>					
- Loonkosten docenten	778.190	644.000	656.662	121.528-	12.662
- Loonkosten afdeling Jeugdtheaterschool	353.831	300.000	378.662	24.831	78.662
- Materiële lasten	131.718	47.000	57.029	74.689-	10.029
- Afschrijvingen	15.172	17.000	15.323	151	1.677-
<i>Indirecte lasten Jeugdtheaterschool</i>					
- Loonkosten organisatie	266.859	219.000	245.578	21.281-	26.578
- Loonkosten huishoudelijke dienst	36.929	31.000	24.271	12.658-	6.729-
- Bedrijfskosten	72.377	51.000	80.342	7.965	29.342
- Huisvestingskosten	114.077	137.000	93.954	20.123-	43.046-
Totale lasten Jeugdtheaterschool	1.769.153	1.446.000	1.551.821	217.332-	105.821
RESULTAAT JEUGDTHEATERSCHOOL	470.971-	295.000-	-371.920	99.051	76.920-

Vervolg volgende pagina

Exploitatierkening seizoen 2016-2017 in €	Jaarverslag 2015-2016	Jaarplan 2016-2017	Jaarverslag 2016-2017	Verschil reëel-reëel	Verschil reëel-begroot
C. OPLEIDINGEN					
Baten opleidingen					
- Bijdrage De MBO Theaterschool	1.200.985	1.185.000	1.204.264	3.279	19.264
- Bijdrage De Theaterhavo/vwo	1.678.237	1.688.000	1.676.584	1.653-	11.416-
- Bijdrage De Acteerschool Rotterdam	190.497	100.000	98.760	91.737-	1.240-
- Overige subsidies, fondsen en donateurs	-	-	38.158	38.158	38.158
Totale baten opleidingen	3.069.719	2.973.000	3.017.766	51.953-	44.766
Lasten Opleidingen					
<i>Directe lasten Opleidingen</i>					
- Loonkosten Opleidingen, docenten	943.324	936.000	917.685	25.639-	18.315-
- Loonkosten Opleidingen, ondersteuning	526.791	500.000	498.966	27.824-	1.034-
- Materiële lasten	352.783	332.000	388.054	35.271	56.054
- Afschrijvingen	95.353	98.000	106.674	11.321	8.674
<i>Indirecte lasten Opleidingen</i>					
- Loonkosten organisatie	243.289	280.000	227.932	15.357-	52.068-
- Loonkosten huishoudelijke dienst	178.491	178.000	185.068	6.577	7.068
- Bedrijfskosten	107.118	92.000	130.555	23.437	38.555
- Huisvestingskosten	301.166	239.000	276.758	24.408-	37.758
Totale lasten Opleidingen	2.748.315	2.655.000	2.731.692	16.622-	76.692
RESULTAAT OPLEIDINGEN	321.404	318.000	286.074	35.330-	31.926-
Totale baten Theater en Jeugdtheaterschool	2.314.117	2.211.000	2.324.719	10.602	113.719
Totale lasten Theater en Jeugdtheaterschool	4.491.430	3.970.000	4.108.418	383.011-	138.418
RESULTAAT THEATER EN JEUGDTHEATERSCHOOL	2.177.313-	1.759.000-	-1.783.699	393.613	24.699-
Saldo rentebaten / -lasten	5.087	16.000-	-5.921	11.008-	10.079
Saldo resultaat Opleidingen	321.404	318.000	286.074	35.330-	31.926-
Subsidie gemeente Rotterdam	1.795.014	1.457.000	1.457.005	338.009-	5
RESULTAAT HOFPLEIN ROTTERDAM	55.808-	-	-46.542	9.266	46.542-
Resultaat voor mutaties bestemmingsreserve	207.873-		-130.649		
Dotatie loondoorbetaling bij ziekte/ ongeval	51.581-		-63.402		
Dotatie activa investeringsplan/ bijz. activa			-		
Dotatie huisvesting Theaterschool	90.258-		-		
Onttrekking huisvesting Theaterschool	123.101		13.507		
Onttrekking loondoorbetaling bij ziekte/ ongeval	51.581		63.402		
Onttrekking De Acteerschool Rotterdam	10.738		-		
Onttrekking activa investeringsplan	108.484		70.600		
SALDO	55.808-	-	-46.542		